

પૂ૦ આગમોદ્ધારક-આચાર્યદેવ-શ્રીઆનંદસાગરસુરીશ્વરજી મંના
અંતેવાસીશિષ્ય મુનિવરશ્રીગુણસાગરજી મંની શુભપ્રેરણાથી

દ્ર૦ય-સહાયકોની નામાવલી

૨૫૧-૦૦ ૫૦ પૂ૦ આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવશ્રી આનંદસાગર-
સુરીશ્વરજી મં ના શિષ્ય ઉપાધ્યાયજી શ્રીદ્વિમાસાગ-
રજી મં ના પ્રશિષ્ય મુનિરાજશ્રી શશિપ્રભસાગરજીની
શુભપ્રેરણાથી શીરપુરનિવાસી અમૃતલાલ દગડુ શાહ
તરફથી જ્ઞાનભક્તિ નિમિત્તે ભેટ

૧૦૧-૦૦ અજીતનિવાસી (મારવાડ) સ્વ૦ પુનમચંદજી હસ-
રાજજી તથા તેમના ધર્મપત્ની સ્વ૦ છોગીબાઈના
સ્મરણાર્થે શાહુ બુધમલ ચંદ્રબાણ નંદરખારવાળા
તરફથી જ્ઞાનભક્તિ નિમિત્તે ભેટ

૧૦૦-૦૦ શીરપુરનિવાસી કંકુચદ હીરાચંદ તથા તેમના ધર્મ-
પત્ની રૂદ્રમણીબેન તથા તેમના મુપુત્રો કીર્તિકુમાર,
પદ્મચંદ્રકુમાર તરફથી જ્ઞાનભક્તિમા ભેટ.

૫૧-૦૦ બદનાનરનિવાસી મુદેયા કરતુલચંદજી સરૂપચંદજી ના
સ્મરણાર્થે તેમના મુપુત્ર નાયુલાલજી તથા પૌત્ર જનક-
બલ, બલકુમાર, નરેન્દ્રકુમાર, અમલકુમાર તરફથી
જ્ઞાનભક્તિ નિમિત્તે ભેટ

વિદુરો બની વસેનાં તખત-લીલાધારિણ કાવંદલા સાંડ શ્રી
રંગનંદજી મં ના પરમાત્મની મુસલ્માન મંત્રે વચ માનવપત્ની
૧૦૦ એ ની પુત્રી કરેલ પાત્રની વાંદર શ્રી પ્રાણીશ્રીજી મં ની
મંત્રે શ્રી પુત્ર-વંશ વગેરે નીચે પ્રમાણે ભેટ મળેલ છે-

તરુણપ્રભાશ્રીજી મં ની વર્ધમાનતપની ૨૬મી ઓળી,
 સાં મંજુલાશ્રીજી ની વર્ધમાનતપની ૫૧મી ઓળી,
 સાં ત્રિલોચનાશ્રીજીની વર્ધમાનતપની ૮૦મી
 ઓળી, સાં વારિષેણાશ્રીજી ની સળંગ વીસસ્થાનકની
 બે ઓળી, સાં વજ્રસેનાશ્રીજીની વીસસ્થાનકની
 ૧૫મી ઓળી, તથા સાં રત્નત્રયાશ્રીજીની વર્ધમાન
 તપની ૧૧મી ઓળી, સાં વિરતિધરાશ્રીજી સિદ્ધિ-
 તપ તથા નવપદજીની ઓળી, સાં મેરુશીલાશ્રીને
 વર્ધમાનતપનો પાયો, તથા નવપદજીની ઓળી, સાં
 શાસનરસાશ્રીજી ને દોઢમાસીઆદિ તપશ્ચર્યા નિમિત્તે
 જ્ઞાનજાગૃતિમા ભેટ

પ્રકાશકી - નિવેદન

અમારી આ “જૈન પુસ્તક-પ્રચારક સંસ્થા” પૂર્વાચાર્યોની અને પગમતારક ગુરુદેવ શ્રી આનંદસાગરમુરારીશ્વરજી મહારાજની કૃતિઓનું પ્રકાશન કરે છે. અને લલિતપ્રમા પણ પૂર્વાચાર્યોની તથા પૂર્વ ગુરુદેવશ્રીની નેમજ શાસનોપયોગી બીજી આધુનિક કૃતિઓનું પણ પ્રકાશન કરવા ભાવના ગણે છે. તે પૈકી પૂર્વ ગુરુદેવશ્રીએ આપેલ અદ્યક્ષના વ્યાખ્યાન તે ‘અષ્ટાક્ષિપ્ત-માહાત્મ્ય’ આગમોદ્ધારક સંગ્રહ ૨૪ માં અથરત નતરીકે પૂર્વ ગુરુદેવશ્રીના પ્રખર અનુરાગી મુનિરાજ શ્રીગુણસાગરજી મહારાજની પ્રેરણાથી પ્રસિદ્ધ થાય છે.

આ અથના વિષયને સમજવા માટે વિષયાનુક્રમ અપાયેલ છે.

પૂ મુનિ મહારાજશ્રી ગુણસાગરજી મહારાજશ્રીની પ્રેરણાથી આ તથા બીજી સંસ્થા દ્વારા અત્યાર સુધીમાં નીચેના અથો પ્રકાશિત થયા છે

સિદ્ધચક્ર-માહાત્મ્ય

સૂત્રા-સાગર ભા-૧-૨

સાગર-સમાધાન ભા-૧-૨.

શ્રી નવ રમરણાનિ ગૌતમરાસથ.

સુવર્ણકાગ મુત્ર (વ્યાખ્યાન.)

પર્વ-દેશના

ઉપાગ પ્રકીર્ણક વિષયાનુક્રમાદિ

ગ્યાનાગ-સૂત્ર.

(વ્યાખ્યાન સંગ્રહ ભા-૧)

પ્રકાશક પ્રકરણ.

(વ્યાખ્યાન સંગ્રહ ભા. ૧)

આગમોદ્ધારકનાવત્સર્ગ

ભાગવતનામકેષ અને

ભાગસિદ્ધકેળા-બાકર

પ્રકાશન અને સંબંધકાંક

(વ્યાખ્યાન સંગ્રહ)

નવપદ-માહાત્મ્ય.

આચારાગ મુત્ર.

(અં ૪ વ્યાં સંગ્રહ ભા. ૧)

આગમનામાગ (ગુરુગતી ભાગ્ય)

શ્રી તીર્થકરપદવી-સોપાન

(વીસગ્યાનકના વ્યાખ્યાનો)

આગમોદ્ધારકશ્રીની અમોઘ-દેશના

વ્યાખ્યાન

આગમોદ્ધારકશ્રીની અમૃત-વાણી

વ્યાખ્યાન

આગમોદ્ધારકશ્રીની અમૃત-દેશના

વ્યાખ્યાન

નવપદ-માહાત્મ્ય.

આગમોદ્ધારક-લેખસંગ્રહ.

પર્વ માહાત્મ્ય (પર્વોના વ્યાખ્યાનો)

તપ અને ઉપાસન

ઉપદેશ રત્નાકર. (મૂળ ભવાર્થ)
શ્રી પ્રજાપતિ વ્યાખ્યા (હાગિભદ્રીય)
તાર્કિક-પ્રશ્નોત્તર

આનંદ-સંધાસિન્ધુ ભા-૨
તાર્કિક-પ્રશ્નોત્તર (સંસ્કૃત)
આરાધનામાર્ગ ભા-૧ (સ. ભવાર્થ)

આ પુસ્તકનું સંશોધનાદિ કાર્ય પૂર્વે આગમોદ્ધારક આચાર્યશ્રી
આનંદસાગરસ્વરૂપીશ્વરજી મહારાજના અનન્ય-પટ્ટધર શ્રી સમેતશિષ્યરજી

મહાતીર્થમા, તથા રાજગૃહી મહાતીર્થમા અને મૂળી તથા કપડવજમા
અજનશાકા પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર તથા તીર્થ કર ભગવતોની કલ્યાણક

ભુમિઓની તીર્થયાત્રા કરીને બગાડ, બિદાર. ઉત્તરપ્રદેશ, મધ્યપ્રદેશ,
ખાનદેગ મદાગઢ, સોરાઢ, આદિ પ્રદેશોમા વિચરીને ધણા જ વર્ષે

પાળીતાણા શહેરમા પધારી ત્યાં શ્રી વર્ધમાન જૈન આગમમંદિર
મરથાની વિશાળ જગ્યામા બધાયેલ ગુરૂમંદિરમા પૂર્વે આગમોદ્ધારકશ્રીની

પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર, પૂર્વાચાર્યોના તથા પૂર્વે આગમોદ્ધારકશ્રીના
જ્ઞેન પ્રધેન સંપાદન કરનાર વર્ધમાનશ્રીતના સાતા, વિદ્યાવ્યાસગી,

જ્ઞેન પ્રધેન-પ્રતિષ્ઠાક ગાનમુર્તિ ગરુડાધિપતિ આચાર્યભગવાન
શ્રીમાર્કિયમાગરૂપીશ્વરજી મહારાજના પરમવિનયી શિષ્યરત્ન

રત્નવંશની ગાહીવંશી શ્રીલાભમાગરજી મદાગઢે કરેલ છે તથા આ
જ્ઞેન પ્રધેનમા સદાયમુત થનાર મનિયી અંગ્રોફમાગરજી મં મુનિશ્રી

જાગિપ્રજાસાગરજી મં મુનિશ્રી પૂર્વોક્તમાગરજી મં તથા આતમુનિ
જાગિપ્રજાસાગરજી મં ના અમો સ્વામી જીએ અતમા આ અદાર્શના

અવરોધ નાશ કરનાર-મનન દાગ બાંધેલી આગવના કરો જોડે અવધર્મના
અવરોધ નાશ કરનાર ૧૦ ઉદિમા

૧૦ ઉદિમા
૧૦ ઉદિમા

વિન

મદાગઢી પાનાચંદ ગાદેરજી
અવેરૂં આ તરફ છબનમાર્ગ

અવતરણુ

પરમતારક ગુરૂદેવશ્રી આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવેશ શ્રીઆનંદ-સાગરચૂરીશ્વરજી મદારાજશ્રીએ પચ્ચેપણના પ્રથમ ત્રણ દિવસના આપેલા વ્યાખ્યાનો ‘અષ્ટાદ્વિદા-માહાત્મ્ય’ તરીકે આ પુસ્તકમાં પ્રસિદ્ધ થાય છે. પુસ્તક તથા તેના લેખકના અગેનો પરિચય ચાલુ સમયમાં આપવાની પ્રથા છે.

પરમ પૂજ્ય ગુરૂદેવ શ્રીઆનંદસાગરચૂરીશ્વરજી મદારાજના નામ તેમજ તેઓશ્રીના શાસનપ્રભાવક કાર્યોથી નૈનજગત્ સુપ્રચિત છે. નૈનેતર વિદ્વાનો પણ એમના જ્ઞાનની મુક્ત કંઠે પ્રશંસા કરે છે ‘આગમોના ઉદ્ધાગ્નુ’ લગીચ કાર્ય એમણે વર્ષો સુધી પૂરેપૂરી જહેમત લઈને સારી રીતે પાર ઉતાર્યું.

અદ્ભૂત રમરણશક્તિ અને વક્તૃત્વશક્તિ-દ્રવ્યાનુયોગનું સરળ અને સચોટ નિરૂપણ કરતાં એમના વ્યાખ્યાનોમાં વિવિધ કિરસા-કદાણીઓને સમુચિત ધ્યાન અપાયેલું હોવાથી તેમજ જાતે પ્રશ્નો ઉદ્ધાવી તેના ઉત્તરો મનમોહક-નૈલીમાં આપવાની પદ્ધતિનો અમલ કરાયાથી શ્રોતાજનો અનેગે આનંદ મેળવે છે. એમના વ્યાખ્યાનો લિપિગદ્ધ કરાયા છે, અને દવે તેનું પ્રકાશન પણ થઈ ગયું છે તેથી જે જિજ્ઞાસુઓ એમના ઝગઝગ પરિચયમાં આવી શક્યા નથી કે આવી શકતા નથી તેવાઓને પણ એમનાં જ્ઞાનનો લાભ મળી શકે છે. એમની વક્તૃત્વશક્તિ બલબલ્લાને દેરત પમાડનારી છે. એમની રમરણશક્તિ અદ્ભૂત હતી સરકૃત અર્ધમાગધી, પ્રાકૃત, હિન્દી તેમજ ગુજરાતી ભાષા ઉપરનો તેમનો કાણુ અજોય છે એ જાણી જાપાઓના વ્યાકરણમાં તેઓ પારંગત હતા.

આજે શ્રી નૈનસઘમાં જે અનેક આચાર્યો, ઉપાધ્યાયો તેમજ સાધુ મદારાજશ્રીઓ ગોજુદ છે તે સર્વેમાં આગમોના જ્ઞાનની આમનમાં આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવ શ્રીઆનંદસાગરચૂરીશ્વરજીનું નામ મોખરે વ્ખાવે છે. વર્તમાન નૈનજગત્ ઉપર એમનો ઉપદેશ અદિતીય છે. એમના દ્વારે દીક્ષિત થયેલાની સંખ્યા તેમજ એમના સમુદાયના મુનિગણેની તેમજ આનાવર્તી રાષ્ટ્રીયજોની સંખ્યા ઘણી વિશાલ છે.

આગમો અને જિનાલયો—આગમો શિક્ષારૂઠ કરી એમને ક્યાં સુરક્ષિત રાખવા એ પ્રશ્ન ઉપરિચિત થતાં ખૂબ ખૂબ મનોમથનનાં પરિણામે પૂઠ ગુરૂદેવશ્રીના હૃદયમા નિશ્ચય થયો કે શ્રી સિદ્ધગિરિજીની શીતલ છાયામાં ભવ્ય જિનાલય ઉભું કરી તેમાં આ શિક્ષારૂઠ આગમો દીવાલો ઉપર ચોંટાડાય તો આગમો સલામત રહે અને શ્રી સિદ્ધગિરિજીની યાત્રાએ આવનારા મુમુક્ષોઓ એનાં દર્શન કરી પાવન થાય. આ નિશ્ચયના પરિણામે પાલીતાણામા ‘શ્રી વર્ધમાન જૈનાગમમંદિર’ ની રચના વિક્રમ સં. ૧૯૯૪મા શરૂ થઈ અને વિ સં. ૧૯૯૯ ના મહા વદી ૫ ના દિવસે એ મંદિરમા મૂલનાયક ભગવાન શ્રી ઋષ્યભદ્રેનાદિ મનોદર જિનગિઓની પ્રતિષ્ઠા થઈ તે પછી તાપીનદીને તટે આવેલા સુરત શહેરના મધ્ય ભાગ રૂપ ગોપીપુરામા ઉપસાવેલા અક્ષરો વડે અંકિત ક્ષત્રાચેલાં તામ્રપત્રોમાં જૈન આગમો ગિરાજીત કરવા માટે શ્રી આગમો-દ્વારક-સંસ્થા દ્વારા ‘શ્રી વર્ધમાન જૈન તામ્રપત્ર—આગમમંદિર’ અધાવવામાં આવ્યું છે. અને તેમા પ્રગટ પ્રભાવી ભગવાન શ્રી મહાવીર-સ્વામીજી આદિ નવનમોદારી જિનગિઓની પ્રતિષ્ઠા વિગ્ર સં. ૨૦૦૪ના મહા સુદ ૭ ને શુક્રવારના રોજ થઈ આ પ્રસંગોના પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો દરમ્યાન ભારતભરના આગેવાન જૈન-નગ્નારીઓએ પાલીતાણા તેમજ સુરત પધારી ગોળામાં ગ્રદિ કરી હતી. અને એમા ભાગ લેનાર સૌં કેઈને જીવનમા કદી ન જુલાય તેવા આનંદનો અનુભવ થયો હતો. મદાન પૂજ્યાદયે જ આવા કંયાળુકારી પ્રસંગોમા ભાગ લેવાનું મહાભાગ્ય મુશ્કેલજોને પ્રાપ્ત થાય છે. પૃ. પૂ. આગાય દેવેગ શ્રી આનંદસાગર-સૂરીશ્વરજી મદાગમે રચેલા મન્દૂક પાટન પ્રથોમાથી પૂજ્ય આગાય નવવન શ્રી નચ્ચાવિપાતિ માણિક્યનાગ-સૂરીશ્વરજી મદાગમે નીચે નમોતે જનુવેવ પ્રથોનું સપાન કાર્ય કરે છે અને દજ પગ દર્શનને તથા પૂ. ગુરૂદેવશ્રીના પ્રથોનું સપાન કાર્ય ગાય જ છે.

આગમોદ્ધારક-કૃતિસન્દેહ

વિભાગ-૧

(૧) તાત્ત્વિક-વિમર્શ-	(૨૦) સામાયિકૃતિરચાન-નિર્ણય.
(૨) પર્વત્કલ્પવાચનમ્	(૨૧) ધર્માપયપરિશષ્ટમા
(૩) અધિગમસમ્યક્ત્વમ્	(૨૨) શ્રુતશીલચતુર્લ ગી
(૪) પર્થુપણપરાવૃત્તિ	(૨૩) ચૈત્યદ્રવ્યોત્સર્પણમ્
(૫) અવ્યવહારારાશિ	(૨૪) દેવાયત્નજકશિક્ષા
(૬) સંહનનમ્	(૨૫) ઉત્સર્પશબ્દાર્થવિચારઃ
(૭) ક્ષાયોપશમિક્ષભાવ	(૨૬) દેવનિર્યાણમાર્ગઃ
(૮) અર્હન્તચતકમ્	(૨૭) અચિત્તાદારદ્વાત્રિ શિક્ષા
(૯) ઉદગમપ ચર્ચશિક્ષા	(૨૮) પૌપધપરામર્શ.
(૧૦) મિયાદ્વાત્રિ શિક્ષા	(૨૯) પૌપધપગમર્શ
(૧૧) અનુક્રમપ ચર્ચશિક્ષા	(૩૦) શ્રમણો ભગવાન્ મહાવીર.
(૧૨) ક્ષમાર્ચિવંશતિક્ષા	(૩૧) શ્રીવીરોવવાદવિચાર
(૧૩) અદિ સાવિચાર	(૩૨) સત્ત્વક્ષણાનિ
(૧૪) આચેલક્ષ્યમ્	(૩૩) પર્થુપણપ્રભા
(૧૫) ઉપકાન્વિચાર	(૩૪) ધર્માદ્વાપ ચર્ચશિક્ષા
(૧૬) મિથ્યાત્વવિચાર	(૩૫) જ્યમોમસિકૃષ્ણા
(૧૭) ઉત્તમુત્તમાપણવિમર્શ	(૩૬) દુષ્ટપ્રતિકાન્વિચાર
(૧૮) નાનપર્ગવ શતિક્ષા	(૩૭) શ્રમણધર્મસદ્ભા
(૧૯) ધર્માપધિક્ષા-નિર્ણય	(૩૮) સિદ્ધગિન્ગિતવ

વિભાગ-૨

(૧) મગલાદિ વિચાર	(૩) નયપ્રોડશિક્ષા
(૨) નર્મવિચાર	(૪) નિરોપશનકમ્

સુરતના ગુરૂમંદિરના અપૂર્વદર્શ્યો

અને ભવ્ય-પ્રતિમા

શ્રીઆગમોદ્ધારક-ગુરૂમંદિર

આ મંદિર આગમોદ્ધારક આચાર્ય શ્રી આનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મંળના રમરભૂચિદ્ધરૂપે બધાવવામાં આવ્યું છે.

પરમ પૂજ્ય આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવેશ શ્રી આનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ વિં સં ૨૦૦૬ ના વૈશાખ વદ ૫ ને રાત્રિવાગ્દા દિવસે સુરત મધ્યે ગોપીપુરાના માળીકગિયામાં આવેલી શેઠ મંજુભાઈ દીપચંદની ધર્મશાળામાં (લીંગડાના ઉપાશ્રયમાં) નિર્વાણ પામ્યા હતા તેમના દેહનો અગ્નિસંસ્કાર શ્રીઆગમોદ્ધારકસગ્યાની માલિકાની, શહેરની વચમાં આવેલી જગ્યા ઉપર સરકારી એગિયન્સ (ખાસ) પરવાનગીથી કરવામાં આવ્યો હતો તે જ આ જગ્યા ઉપર શ્રીઆગમોદ્ધારક-ગુરૂમંદિર બાંધી વિં મં ૦ ૦૦૭ના મહા મુદ્દ ૩ ને ગુરૂવારના દિવસે ૫૦ ૫૦ આચાર્યદેવ શ્રીઆનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મંળની પ્રતિમાજીની પ્રતિષ્ઠા તેમના અન્નય-પટ્ટવર આચાર્ય શ્રીમાનિક્યસાગરસૂરીશ્વરજીના વરદ હસ્તે કરાવવામાં આવી છે.

આ ગુરૂમંદિર બાંધવામાં કુલ ખર્ચ લગભગ અડધામી હજાર રૂપિયાનો થયો છે.

રંગમંડપમાં પ્રવેશદ્વારની ઉપર ધ્યાનસ્થ ગુરૂદેવનું તંત્રગિત મૂંડામાં આવ્યું છે તે વિષ્ટ આચાર્યદેવ શ્રીઆનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મંળ નિગમ પદ્યો પદ્ય દિવસ આગળથી કાઉન્સિલમુદ્રાએ ધ્યાનમાં રહેતા તેનું છે તેમજ તે દરમિયાન અન્નના પાન ન હતા અને સ્ના પાન ન હતા જે નિર્વિમા ધ્યાનમાં રહત હતા તેનું આગેજ્ય આ તંત્રગિત છે.

૨૦૦૬ના પ્રવેશદ્વારની અને બાજુએ ગુરૂદેવશ્રીના દાદાશ્રી મારી અન્ન મુદ્દા આનંદમાજીની અને જીવનના મુખ્ય પ્રમોદાની ગોપ અન્નમંડપ છે.

રગમંડપમા દક્ષિણ તરફના દ્વારની ઉપર શ્રીઆગમોદ્ધારકે આપેલી વાચનાનું દૃશ્ય છે

રગમંડપમા પશ્ચિમ તરફની બન્ને બાજુની દીવાલો ઉપર આગમોદ્ધારકના રચેલા સંસ્કૃત-પ્રાકૃત ગ્રન્થો અને સકલિત ગ્રન્થોના નામો આગસમા અક્ષિત કૃગવચામા આવ્યા છે.

ગભારના પ્રવેશદ્વાર ઉપર મજપ્રતિષ્ઠાનું દૃશ્ય છે. આમાં મધ્યે ગુરુદેવશ્રી, ડાબી બાજુએ શૈલાનાનરેશ છે ને જમણી બાજુએ ગગનએ આપેલી અમારી પડદનો પટ્ટ છે.

રગમંડપમાં ઉત્તર તરફના દ્વારની ઉપર (૧) રુદ્રદિલાચાર્યે આપેલી માધુરીવાચના છે ને (૨) દેવહિંગણિદ્વિમાશ્રમણે કૃગવેલ પુસ્તકાગ્રહણરૂપ વલ્લભીવાચના છે.

રગમંડપમા દક્ષિણ અને ઉત્તર તરફના દ્વારોની બન્ને બાજુએ ચાંદ દેખાયો છે. પૂર્વ આગમોદ્ધારકઆચાર્યદેવશ્રી આનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજના સદ્ઉપદેશથી ગ્રંથપાણેલ ગૌડ દેવચંદ લાલભાઈ જૈન પુસ્તકોદ્ધાર ૬૩ તરફથી છપાએલ સચિત્ર 'ખારસાસૂત્ર' મૂળ તામ્રપત્ર ઉપર ઉપસાવેલ અક્ષરોથી અલંકૃત કરી મુંદર ફ્રેમમાં તૈયાર કરીને દીવાલ ઉપર લગાડવામાં આવેલ છે. તે એક અદ્ભુત વસ્તુ મ્હી આગમોદ્ધારક-ગુરુમંદિરમા દર્શન કરવા લાયક બનેલ છે

રગમંડપના ધુમટમા ગુરુદેવશ્રીના દેહની જેવી રમણાનયાત્રા નીકળેલી દત્તી,તેવી આગેજીય તેમા આલેખવામા આવી છે

૧૪ સુ ૨૦૨૮ માગ.સં.
વરી ૧૦ ગણિવઃ
પ. ર્નાથ-ગન્ધર્વવાણ્ઠ દિન

લી
આ. શ્રી આનંદસાગરસૂરીશ્વર
ગિય
૨૦૨૦

વિષયાનુક્રમ

	પૃષ્ઠ
છેલ્લા ચાર વ્રતોને શિક્ષા-વ્રત શાથી કહ્યા ?	૧
સામાયિકાદિ વ્રતો શિક્ષાથી જ, ટેવથી જ સાધ્ય છે.	૨
સ્વાદ્વાદની વ્યાખ્યા.	૫
સ્વાદ્વાદની વ્યાખ્યા સ્વાદ્વાદી જ કરી શકે ?	૫
જૈનના ત્રણ નિશ્ચય.	૬
અટ્ટાઈનું વર્ણન.	૭
અટ્ટાઈ જે શાશ્વતી, ચાર અશાશ્વતી એ શી રીતે ?	૮
અનુદૂલ વેપાર રોકડિયો કે ઉધારિયો ?	૯
સૂતરમાં ક્યા છે ?	૧૧
જીવાતિગમસૂત્રમાં શું કહે છે ?	૧૧
ચૈત્ર, આસોની અટ્ટાઈને અંગે.	૧૨
૭ અટ્ટાઈ માટેનું વિધાન.	૧૨
પર્યુપણાની અટ્ટાઈમાં આરાધનાનું વિધાન	૧૨
અમારીપટ્ટ.	૧૩
સાધર્મિક-વાતસલ્ય	૧૩
પરમ્પર ખામખૂર્.	૧૫
ચંદનખાત્રા-મૃગાવતીનું દટાન.	૧૫
શુદ્ધક તથા કુંભારના મિત્રામિ-દુષ્ટઃ જેવો	
મિત્રામિ-દુષ્ટઃ નકામો છે.	૧૭
અટ્ટમ ત. ૧	૧૭
ત. ૧ ના કાળ	૧૮

તપ નિઃશસ્ત્ર જોષએ.	૧૮
લક્ષ્મણા-સાધ્વીનું દષ્ટાંત.	૧૯
કાયોન્સર્ગ-કલ	૨૧
ત્રેલપરિપાટી, શાસનોન્નતિને અંગે વળસ્વામીનું દષ્ટાંત.	૨૨
અમારીપડદ, શ્રી વિજયદીરસૂરીશ્વરજીના ઉપદેશથી	
અકબર-બાદશાહનો હૃદયપલટો.	૨૩
બાદશાહ પાસે સૂરિજીએ શું માગ્યું ?	૨૫
બાદશાહે કરેલો અમલ	૨૬
વાચક શ્રીદર્શનચંદ્રજીના અમતકારો (૧) મોતી શી રીતે મળ્યા ?	૨૭
નહિ કરપેલું જોવું.	૨૯
સંસ્કારનું કૃળ	૩૦
બાદશાહને બાપ બતાવ્યો, અમતકાર ખીજો (૨)	૩૧
અમતકાર ત્રીજો, (૩) ઇચ્છામાત્રમાં દિલો સર	૩૩
બાદશાહનો અડગ વિશ્વાસ.	૩૫
ઉપાધ્યાયજીની તાકાત.	૩૫
કાર્ય કરનારનું ખેય	૩૫
ગુરૂથી ચેલા વધ્યા.	૩૭
અમારીના ૪ માસ.	૩૮
અમારીપડદો	૩૯
અમારીપડદાથી નરક-નિવારણ.	૩૯
ત્રેલિહનો ઉદગ.	૪૦
શાહીનીમદતરાસનું-વચન.	૪૧
રાજા-પંચાદશમાં અમારીનું વિધાન	૪૧
૧૫૫૫૫૫ ૫૫૫ અમારીની વર	

દ્રવ્યથી પણ અમારીપડદાની કર્તવ્યતા.	૪૨
ચૂંચિંકાર-મદારાજનું કથન.	૪૪
અમારીપડદાનું સૂત્રમાં વિધાન.	૪૪
વાર્ષિકપર્વનું મહત્વ.	૪૬
વાર્ષિકકૃત્યો.	૪૮
તે અગ્નીઆર કૃત્યોનાં નામ.	૪૮
શ્રી સંધાર્યન-પ્રથમ કૃત્ય.	૪૯
સઘપૂજના પ્રકાર.	૪૯
મદાક્ષાણ.	૫૧
‘દામા ઘીરસ્ય ભૂવણમ્’	૫૧
યોવનગા વ્રત.	૫૨
સાધર્મિક-વાતસલ્ય, ખીજુ કૃત્ય.	૫૩
આવિકાની લાક્ષિત્યમાં પણ ન્યૂનતા ન જોઈએ.	૫૪
પેટમાં આવેલા ને પાડતા વાર ન કરે !	૫૬
લોકે, લોકોત્તરે સ્ત્રીઓ નિઘ	૫૮
એકાને સ્ત્રીઓ નિંદજી હોત તો એકે ય સ્ત્રી મોક્ષે ન જત	૫૯
ત્રીજુ કૃત્ય યાત્રા	૬૦
ચોથુ કૃત્ય-ગ્નાત્રમદોત્સવ	૬૩
દેવ-દ્રવ્ય-ગદ્ધિ પાચમુ કૃત્ય.	૬૩
છઠ્ઠુ કૃત્ય મદાપૂજન	૬૫
સાતમુ કૃત્ય સત્તિગ્નાત્રમગમુ	૬૫
આઠમુ કૃત્ય યજ્ઞપૂજન	૬૫
નવમુ કૃત્ય દિવાપન	૬૫
પદમુ કૃત્ય નદિ મંત્રનાગને જોનાગમનમા ન્યાન જ નથી	૬૬

દદામું કૃત્ય તીર્થ પ્રભાવના.	૬૬
અગીઆરમું કૃત્ય આલોચણા.	૬૭
પૌપધોપવાસ	૬૯
આઠ વર્ષની મુદત દેના માટે.	૭૧
પૌપધ શુ પર્વદિવસે જ થાય ? એ અર્થ ઉચિત નથી. જે જ કરાય.	
પર્વે અવશ્ય.	૭૨
ઉદાયન રાજાનું અતિમ રાજપિંપણુ.	૭૫
આરાધે તે આરાધક.	૭૬
ઉદાયનરાજપિંપણુ જતાન્ત, કુમારનંદિ તથા નાગિલનુ જતાન્ત	૭૭
દાસા-પ્રદાસા મેળવવાની સોનીને લાગેલી તાલાવેલી.	૭૮
દિસાદિકને પડખે ચઢતા દશ બચાય પણ	
દામને પડખે ચઢતા ન બચાય.	૭૯
દેડ મોનયા.	૭૯
'નવી' લાવનારા 'જુની' નો વિચાર કરે છે ?	૮૦
સોનીબાઈ તો સપડાયા	૮૦
જળગી મરણ પડશે ?	૮૧
આવક-મિત્રનો ઉપદેશ.	૮૧
નાગીલે કરેલી આરાધના.	૮૨
દાસા-પ્રદાસાના માદળીયા દેટે વળઆ	૮૨
મોનુ સૌને જોઈએ છે પણ	
લાલચોળ તપાવેલી દગડી લેવા દેઈ તેમાં નથી	૮૪
દાસ દેડને આગમીની રી જરૂર ?	૮૫
દાનો દુઃખન સામે તો દાના દોષની રી વાત ?	૮૫
અદિનસ્વામિની મુનિની ઉપત્તિ	૮

પ્રતિમાનો પ્રભાવ.

પ્રભાવતી રાણીએ પેટી ઉઘાડી,

પ્રતિમાને રાજમહાલયના ચેત્યર્માં સ્થાપે છે.

દ્રવ્યપૂજનો નિષેધ કરનારા શાસનથી વિરુદ્ધ છે.

રાણી પ્રભાવતીની સાવચેતી.

શરત મુજબ પ્રતિબોધ.

દિવ્ય ગુટિકાથી કુખ્જિકા સુવર્ણ ગુલિકાબને છે.

મૂર્તિ અને દાસી ઉપાડનાર ચંડપ્રધોતન.

દાસીપતિ.

મૂર્તિ ત્યાં નહિ આવે

ક્ષમાપના.

ઉદાયનરાજ, રાજર્ષિ થયા.

તીવ્ર તપશ્ચર્યા વિષ અપાય છે, સદરાય છે,

આખરે વિષ વ્યાપે છે, કેવલજ્ઞાન, મોક્ષ.

બેરા—નગર ધુમથી દટાયું.

પર્વાગધનનું અવશ્ય કર્તવ્ય.

શ્રી આગમોદ્ધારક સંગ્રહ ૨૪

ળમેળુ ણ સમળસલ મળવઑ મહાવીરસ

—: અષ્ટાદ્વિકા-માહાત્મ્ય :—

—દેશનાકાર—

આગમોદ્ધારક-આચાર્ય શ્રી આનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ

...પ્રથમ-દિન-દેશના....

અથ સામાયિકપ્રમુલશિક્ષામતમૃદ્ધિર્નૂનં પદ્મપટ્ટાદિકાપર્વા-
વ્યાખ્યાનીત્યાહ—

છેલ્લાં ચાર મતોને શિક્ષામત સાધી કહ્યાં ?

પરમ ઉપધારી શાસ્ત્રકાર મહારાજ શ્રીમાન્ વિજયલક્ષ્મી-
સૂરીશ્વરજીમહારાજ બબ્બલુવેના ઉપધારને માટે અષ્ટાદ્વિકા-
વ્યાખ્યાનની રચના કરતા ઘડા તેનો સળધ જણાવે છે. પૂર્વા-
ચાર્યોનો એ નિયમ છે કેઈ પણ અધની વ્યત્તા કરતા પહેલા,
દારજ તથા સળધ બેય જરૂર જણાવવા બેઇએ એ નિયમાનુસાર
આરીં પણ પ્રથમ સળધ જણાવે છે, દારજ આગળ જણાવવાના
િં, દારજ જણાવતા પહેલા સળધ જણાવે છે પ્રથમતા અધિદારમા
સામાન્યરી ચાર શિક્ષામતો જણાવવામા આવ્યા છે તેની સાથે
તવેના વ્યાખ્યાનનો સળધ છે સામાયિક, દેશવગાથિક, પોવધ
તથા આત્મચરિવગાગમન એ ચાર શિક્ષામતો છે એ ચાર મતોને
શિક્ષામતો દહેવામા આવ્યા છે એ ચારને શિક્ષામત સાધી કહ્યાં
ત સમળવાનુ છે દુનિયાના દારીગર જેમ જેમ દારીગરી કરતા
બધ તેમ તેમ તે સિદ્ધકરત થતો બધ છે દોદરો પ્રથમ તો એકટો
વારેતે દો દો િં પણ અબધ તે તેજ છે.દરો સીધો એકટો.દરી થકે

છે. સામાયિકાદિને શિક્ષાવ્રતો એટલા જ માટે કહ્યા કે એ વ્રતો શિક્ષાથી, વારંવાર અભ્યાસથી, ટેવથી સાધી શકાય તેવાં છે.

‘શિક્ષા નામ યથા શૈક્ષકઃ પુન પુનર્વિદ્યામભ્યસતિ एवमिमानि चत्तारि सिक्खावयाणि पुणे पुणे अभसिज्जन्ति (માવ. ચૂ. પૃ. ૨૯૮. મા. ૨) ગૃહસ્થ આરભ, સમારભ, પરિગ્રહમા ચોવીમે કલાક એવો તો રાચેલો માચેલો છે, એવો તો તટલીન છે કે એ પહેલવહેલુ સામાયિક કરે ત્યારે શરીર તો સામાયિક કરે પણ ચિત્ત તો ખીજે દોડ્યાજ કરે છે. અહીં શાસ્ત્રકાર ફરમાવે છે કે દોડતા ચિત્તને રોકવાનો ઉદ્યમ કરવો પણ તેટલા માત્રથી દોડતા ચિત્તને કારણે તમારે વ્રતથી દોડી ભાગવું નહિ ‘મારૂં મન ઠેકાણે રહેતુ નથી’ એમ કહી સામાયિક છોડવું નહિ સામાયિકાદિ વ્રતો શિક્ષાથીજ, ટેવથીજ સાધ્ય છે.

આચાર્ય શ્રીદેવે દ્રસૂરિજીમહારાજ સામાયિકતા છ પચ્ચક્ ખાણુ જણાવે છે કે-‘મનસા ન કરોમી’ ત્યાદિપદ્ પ્રત્યાલ્યાનાનિ (શ્રાદ્ધદિન૦ પૃ૦ ૧૧૬) મનથી કરવુ નહિ, મનથી કરાવવું નહિ પચનથી કરવુ નહિ, પચનથી કરાવવુ નહિ, કાયાથી કરવુ નહિ, કાયાથી કરાવવુ નહિ.

‘મળત્રયણકાવટિ પચ્ચક્ખામિ’ એમ એકજ વિભક્તિથી ન જાણવતા ‘મળેણ’ વગેરે શબ્દ પ્રયોગથી ભિન્ન ભિન્ન વિભક્તિઓ દ્વારા કેમ વિધાન કર્યું ? પચ્ચક્ખાણુ છ છે, તે છ પ્રકાર જાણવતા માટે એ વ્રતે કરેલામા આવડ્યુ એમ કરવાથી કાંઈ લાભ છે ? તેમા અધકારોનો આશય એ છે કે છ પ્રકારના પચ્ચક્ખાણુમા ચિત્ત દૂર ગયુ તો પચ્ચ પાચ પ્રકારના પચ્ચ પચ્ચ ગુ ને રહ્યા ને ! મન વશ ન રહે એ ખરૂં પણ મનને વશ કરવ ને પ્રવર્તન કરવો જોઈએ. મન વશ ન રહે એવા મિષર્થ દિવ્ય ન વ છે એવું નહિ. શિક્ષા વ્રતનો અર્થજ એ છે કે ખીરે

ધીમે અભ્યાસથી એટલે શિક્ષાથી એ પ્રતો સાધ્ય છે. છોકરો એકઠો ઘૂટે કે તરત હોશીયાર થાય ખરો? વર્ષો સુધી શિક્ષણ દ્વે ન્યારે તે હોશીયાર થાય છે. અહીં જો આ નિયમ છે તો અનાદિકાલના મોહને ખસેડવો શું સહેલો છે? તેમાં કેટલો સમય જોઈએ? માટે એ ન્યારે પ્રતોને અંગે ઉચી ઠાટિમાં આવવા વારંવાર તે પ્રતો લાંબાદાંબ સુધી કરવા જોઈએ. દુનિયામાં પણ જેવો રાગ તેવી દવાના સમયની મર્યાદા છે. રાગ મહિનાનો બે મહિનાનો, વર્ષનો જૂનો હોય તો કાંઈ એક બે દિવસની દવાથી ચાલ્યો જાય? વૈદ્ય, ડોક્ટરો કે હકીમ, ગમે તેવો નિષ્ણાન હોય પણ કહીજ દે કે રાગ જૂનો છે માટે અમુક સમયપર્યંત દવા લેવી પડશે આ જીવને પણ અનાદિકાલથી અવિરતિનો રાગ લાગુ થયો છે તે સંકલ્પમાત્રથી દૂર થાય? એ અનાદિકાળના રાગને ટાળવા માટે વારંવાર સામાયિકાદ શિક્ષાપ્રતો કરવા જોઈએ એમ ઉપકારી શાસ્ત્રદારો જણાવે છે.

‘જન્થ વા વીસમતિ અચ્છતિ વા જિવ્યાવારો સવ્વન્થ વારેતિ સવ્વ’ (આવ૦ સૂ૦ પૃ૦ ૨૧૧ ભાગ ૨)

વચ્ચણ વારણેણ વદુસો સમામય જુજ્ઞા (આવ૦ નિ૦ મા૦ ૮૦૧)

એમાં જેમ જેમ પડેવાઓ, એનું રટણ થાય તેમ તેમ તેમાં સરલતા પ્રાપ્ત થાય ગૃહસ્થ ન્યારે પ્રથમ પૌષ્ઠ કરે ત્યાર તેને વેપાર વગેરેના વિચારો આવે પણ તમે જોશો કે બે, ચાર પૌષ્ઠ થયા પછી જો વિચારો ઘટતા જાય છે, બધ થાય છે. પૌષ્ઠની ટેવ, પેલા વિચારોની ટેવને ટાળે છે આ પ્રતો ટેવની, આત્મની અભ્યાસથી સાધ્ય છે માટે એનું નામ શિક્ષાપ્રત છે.

હવે અહીં દર્શાવે એમ પ્રશ્ન થાય કે, સામાયિકા દેશા-વગાસિ તથા પૌષ્ઠમાં તો શિક્ષાની જરૂરિયાત માની પણ અત્યંતિ-સંવેદનાગમતમ શિક્ષાની રીત જરૂર એમાં તો રાટલી રાટલીને

દુકડો કે પાણીની ટોચતી આપવાની છે ને ! એમાંય શિક્ષાની આવશ્યકતા ગણી ! અતિથિસંવિભાગવ્રતમાં છે તો દાન. એ દાનધર્મ તો મૂલનો છે. સમ્યક્ત્વથીયે પહેલાં પ્રાપ્ત થનારો છે દાનધર્મ તો મિથ્યાત્વીમાં પણ છે ને ! છતાં એ વ્રતને છેક છેલ્લે કેમ ગણ્યું ? આ વાત સમજવા લગીર ઊંડા ઉત્તરવું પડશે. દાન એ પ્રકારે છે ૧. સાધુ જાણીને આપવું, ૨. સાધુ થવાને આપવું ખીજાં બધાં દાનો સાધુ જાણીને આપવાનાં છે પણ અતિથિ-સંવિભાગવ્રતમાં જે દાન છે તે સાધુ થવાને આપવાનું છે. આ વાત સમજશે તો શ્રીભગવતીશ્રીમાં કહેલી એક વાત બરાબર સમજશે. તેમાં પ્રશ્ન છે કે : 'દાન દેનાર શું કરે છે ? શું છોડે છે ?' ઉત્તરમાં જણાવાયું છે કે-

‘મોયમા ! જીવિયં ચયતિ દુઃસ્વપ્નં ચયતિ દુઃકર કરંતિ’
(મગ્ ૦ સૂ ૦ ૨૬૩) દાન દેનાર દુઃકર કરે છે. દુઃસ્વપ્ન તજે છે.’ આમાં પ્રશ્ન થશે કે રોટલીનો દુકડો દેવામાં દુઃકર શું ? અને એટલા ત્યાગમાં દુઃસ્વપ્ન શું ? એ સમજવા દુઃસ્વપ્ની દૃષ્ટાંત વિચારવું પડશે. દસ્તાવેજની નીચે સહી કરતાં કેટલો વિચાર કરો છો ? શા માટે ? કલમ કેટલીક ધમાવાની છે ? શાહી કેટલીક વપરાવાની છે ? ત્યાં કિમત, જવાબદારી શાહી કે કલમ નથી પણ દસ્તાવેજ આપ્યાની છે, દસ્તાવેજમાં સમાયેલી સુદીકનની છે. અતિથિસંવિભાગવ્રત મુજબ દાન દેનારો સાધુપણનો મોહો કરે છે, સાધુ થવાને આપે છે. તેની ભાવના એવી છે કે ‘સાધુપણ વિના આ જીવનો મોક્ષ નથી, નથી, ને નથીજ : હું જો કે સાધુપણ લઈ ચકતો નથી, તો પણ સાધુપણનો ઉમેદવાર છું, તેથી આ દાનથી સાધુપણનો (મોહો) કરૂં છું કે મને ભવનરમાં સાધુપણ પ્રાપ્ત થાઓ.’ પુરુષ માટે, સમન્ય દાન માટે, સ્વર્ગીને સહાય માટે દાન એ વાત અગત્યનું સાધુપણના મોહની દૃષ્ટિએ જે દાન દેવાય તે અતિથિસં

વિભાગવ્રત એવી પરિણતિ દેટલી મુશ્કેલ છે ? આથી સમજાશે
કે એનું સ્થાન છેલ્લે સાથી છે ?

શ્યાદાદની વ્યાખ્યા.

શિક્ષાપ્રતોનો આગલો સબંધ જણાવી શાસ્ત્રકાર મહારાજ
 હવે અપ્તાદ્ધિગ સબંધી વિવેચન કરે છે, જેઓ શિક્ષાપ્રતોને
 ધારણ કરનાર હોય તેઓએ અર્દુઘ્નના છ પર્વો જરૂર આરાધના
 કરવા યોગ્ય છે, જે મનુષ્ય સર્વાંવરતિ આચરવા તૈયાર હોય તે
 મનુષ્ય આવા પર્વોની આરાધના કેમ છોડે? હવે એ અર્દુઘ્ન
 ઇર્ષ, વગેરેનું વર્ણન અંતરિક્ષા કરે છે.

धर्मादिका पदेवेत्ता, रयाहायभयदेत्तमैः ।

तत्र प्रथमं समाप्त्यर्थं. ह्यानेव्या परमादितैः ॥ १ ॥

રચાદાદની આજના આપણા ફેટલાકે તરફથી થતી વ્યાખ્યા તદન મૂર્ખાઈ ભરેલી છે, અજ્ઞાનમય છે. એ કદ વ્યાખ્યા જણાવવામા આવે છે? 'હા તેની ના, અને ના તેની હા એટલે સ્વાદાદ' 'ધમ કરવો તે નિશ્ચય અને દુનિયા જળવવી તે વ્યવહાર એ સ્વાદાદ' આવો અર્થ અજ્ઞાનતા ભર્યો છે. સ્વાદાદનો અર્થ એવો નથી કે વસ્તુ કે અપેક્ષાએ કે રીતિએ રહેલી રાચ તે વસ્તુને તે અપેક્ષાએ તે રીતિએ જોવી, કહેવી તેનું નામ સ્વાદાદ તે સ્વાદાદની આ વ્યાખ્યા છેલ્લી ત્રણ આગળી ઉચ્ચી મરેલી છે એમાની આજુબાજુની એ આગળીની વચ્ચે રહેલી આ આગળી નહાની કે મરેલી? આ આગળી એકાન્તે નહાની પણ નથી, એકાન્તે મરેલી પણ નથી નહાની પણ છે, મરેલી પણ છે. નહાની આગળીથી તે મરેલી કે અને મરેલી આગળીથી તે નહાની કે તેનામા નહાનાપણું તથા મરેલાપણું બન્ને રહેલાં છે સ્વાદાદની વ્યાખ્યા સ્વાદાદીન કહી શકે?

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏହି ସନ୍ଦେଶ ପଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି ।

શકે ? આ સમજવા જરા ઊંડે જવું પડશે. જેઓ અનંતકાલ અનંતક્ષેત્ર અનંતદ્રવ્ય અને અનંતભાવને દેખી શકે, તેમજ પરિણામ, તેના પલટા થયેલા, થતા અને થવાના ભેદ શકે, દ્રવ્ય-પર્યાય તેનું ભેદાભેદપણું વગેરે જાણી શકે તેજ સંપૂર્ણતયા સ્યાદ્વાદને જાણી શકે, તેજ કહી શકે અને તેજ વ્યાખ્યા કરી શકે સીધી આંગળીને વાંકી કરાય ત્યારે શું થયું ? આગળીમાંનું સીધાપણું ફર થયું, વાંકાપણું દેખાયું : ફરી સીધી કરી ત્યારે વાંકાપણું ફર થયું, સીધાપણું દેખાયું. સીધાપણામા તથા વાંકા-પણામાં, ઉભય પરિસ્થિતિમાં આંગળી તો તેની તેજ કાયમ છે. અવસ્થા ફરે, ફરતી જાય પણ વસ્તુ ટકે. સર્વદ્રવ્યના, સર્વક્ષેત્રના સર્વકાલના, સર્વપર્યાયવ્યાપકપણે ભેદાભેદ સાથે જાણી શકે તેજ તેને કહી શકે. કોઈ પણ અવસ્થામા દ્રવ્ય જુદું નથી. આવો સ્યાદ્વાદ કહેવાને હુકદાર, આવું જ્ઞાન ધરાવનાર સ્યાદ્વાદી છે. આવું કોણ જાણી શકે ? સર્વજ્ઞ ! સર્વજ્ઞ બગવાન સ્યાદ્વાદને યથાસ્વરૂપ કહી શકે. જૈનશાસનમાં એકલા જ્ઞાનની, માત્ર વિદ્વત્તાની કે વક્તૃત્વની કિંમત નથી. દુન્યવી વ્યવહારમાં બહોં એ કિંમતી હોય. જૈનશાસનના પગથિયામા તો અમલની, આચરણની અને ચારિત્રની કિંમત છે, અને એજ સંયમનું મૂલ્ય છે. તેને જે જાણે, જે નિરૂપણ કરે, જે આચરે તે સ્યાદ્વાદી કહેવાય.

જૈનના ત્રણ નિશ્ચય.

છ કાયના જીવોને કાયમી અભયદાન દેનારા શ્રીજિનેશ્વર-દેવોએ આ છ અર્હાંત કહી છે. શ્રાવકપણું સમજનારામા શ્રીજિનેશ્વરદેવની માન્યતા મુદ્દ હોય શ્રીજિનેશ્વરદેવના શાસનને અગેજ જૈનમા ત્રણ નિશ્ચય આવ્યા હોય, મુદ્દ થયા હોય તે ત્રણ નિશ્ચય કયા ? ‘કળમેય નિગચ્છ’ (ઉપાઠ ૧૦ ૨) આ નિર્ણયપ્રચ્ચન એજ અર્થ, એજ પરમાર્થ એટલુંજ નહિ, પણ

આગળ વધીને જોના વિનાના તમામ ખીલ પદાર્થો અનર્થજ છે. આ ત્રણ નિશ્ચયવાળોજ જૈન હોય. જૈનને આ ત્રણ નિશ્ચય હોયજ. પ્રાચીનકાળમા શુદ્ધ પાસે વ્રત લે, ગણધર પાસે વ્રત લે કે તીર્થ દર પાસે વ્રત લે ત્યારે આ ત્રણે દરાર દરાવનામાં આવતા (૧) નિર્ગંધપ્રવચનની શ્રદ્ધા હરૂં છું (૨) નિર્ગંધપ્રવચનની પ્રતીતિ હરૂં છું અને (૩) નિર્ગંધપ્રવચનની રૂચિ હરૂં છું

અર્દૂઠવું વર્ણન.

જાવા ત્રણ નિશ્ચયવાળા પરમાર્કતોએ, પરમશ્રાવકોએ, પરમજૈનોએ આ અર્દૂઠજો આમેવ્ય છે અર્દૂઠ 'સેવર' નહિ મહેતા 'શામેવર' કેમ દરૂ ? સેવવું જોઈલે તો જોઈ પાણી સેવવું, આરાધવું જોલે અર્થ થાય, પણ અર્દૂઠ જો અર્થ સમર્થ નથી અર્દૂઠ 'શામેવર' દરેક વખતે સેવવાના અર્થમા છે. પ્રતિવર્ષ છએ અર્દૂઠજો આરાધવી જોઈએ તે અર્દૂઠ છે તે:- (૧) ચૈત્રમાસની (૨) આષાઢમાસની (૩) પર્વપણાપર્વની (૪) આસોમાસની (૫) માર્તિમાસની અને (૬) ફાલગુનમાસની ત્રણ અર્દૂઠ ત્રણ આમાસને લગતી, જોઈ અર્દૂઠ પર્વપણાપર્વની, અને જો અર્દૂઠ આયબિલની જોણીની

ચૈત્ર તરૂ આસોની જો અર્દૂઠ સાચી છે, જાણીની અર્દૂઠ અશાચી છે પ્રશ્ન થયો કે આરાધવાનું તો સર્વજીવીનજો મરૂ જતા સાચી, અશાચીનો જોઈ સાચી પ્રશ્ન મરૂ છે કે જો જોઈ અર્દૂઠ નથી મરૂતા ૨૪ ધ્રીતિસમયકની ગણવચ્ચિના મરૂછ તે કે-

તો આગવજ્જલાલો, અમેયા હોઈ યિત્તમાસિ ।
અગ્ગાપાદમાસિ, લીંગા છુલ્લ દરિહરે માને । ૧ ।

ક્રમણ કરે, પ્રથમ તથા ચરમજિનેશ્વરના સાધુઓ તો ગમે તેટલી વખત દોષ લાગે પણ સવારે તથા સાંજે જ પ્રતિક્રમણ કરે, એટલે એમનો વેપાર ઉધારિયા જેવો અનુકૂળ, વળી પદર દિવસના દોષોના અંગે પાક્ષિક તેમજ ચાતુર્માસિક દોષ અંગે ચાતુર્માસિક તથા વર્ષના દોષ અંગે સાંવત્સરિક. બાવીસ તીર્થ કરના સાધુઓ એવા પ્રાજ્ઞ તથા સગ્ગ કે દોષ તરત સમજી જાય, દોષનું પ્રમાણ તરત લક્ષ્યમાં લે, તરત પ્રતિક્રમણ કરે, તરત ગુરૂ પાસે આવે અને આલોચે તેથી એમના માટે પાક્ષિક, ચાતુર્માસિક, સાંવત્સરિક પ્રતિક્રમણની જરૂર રહેતી નથી આપણી હાલત કઈ ? આપણે તો પ્રમાદના પોટલા છીએ. પૌષ્પવાળાને માત્રુ કરવા જવું પડે ત્યારે આવીને તેણે ધરિયાવહિ કરવી જોઈએ. હવે જેને પાચ સાત વાર માત્રુ જવું પડે તેને પૂછી જૂઓ કે તે કેટલો કંટાળે છે ! ત્યારે આ સાધુઓ દોષ દેખે કે તરત પ્રતિક્રમણ કરે ! તરત આલોચે ! કયુ આકરૂ ?

પ્રશ્ન-એ સાધુઓને દોષ ન લાગે તો ?

દોષ ન લાગે એ કેમ બને ? દોષ તો લાગ્યા કરે પ્રમાદ તો ત્યારેય પણ ખરો. કારણ કે બાવીશ તીર્થ કરના સાધુઓ માટે ય પ્રમત્ત અપ્રમત્ત બેય ગુણસ્થાનક રહેલા છે.

પ્રશ્ન-આ પ્રતિક્રમણનો નિયમ સાધુઓ માટે કે શ્રાવકો માટે પણ ખરો ?

શ્રાવકોને તો પાચજ પ્રતિક્રમણ બાવીશ તીર્થ કરના શાસનમા મહાત્મને ચાર એ નિયમ પણ સાધુઓ માટે છે પરંતુ શ્રવકો માટે તો માત્રુન પાચજ છે.

આપણે મુદો એ છે કે બાવીસ તીર્થ કરના વખતમાં સાધુ-
ઓને પાક્ષિક, આતુર્માંસિક અને સાંવત્સરિક પ્રતિક્રમણ ન હોવાથી
એ અર્દાઈઓ અનિયમિત મહી ચેત્ર, આસોની અર્દાઈ દરેક દાલે,
દરેક તીર્થ કરના શાસનમાં ઉજવાય છે માટે શાશ્વતી હશે છે.
આવકોમાં દરેક દાલે, આ બે અર્દાઈઓ તો હોયજ, ઉજવાયજ
બાવીસ તીર્થ કરના શાસનમાં નિયમિત છે. શ્રી જિનેશ્વર મહા-
રાજના જન્મ, દીક્ષા, દેવલજ્ઞાન, તથા મોક્ષને અંગે પણ આ
અર્દાઈઓ અનિયમિત છે. ચેત્ર તથા આસોની અર્દાઈ તો દેવો
અને મનુષ્યો પણ ઉજવે છે

‘તદ્ વજ્રમાર્ગિણિભગં, વજ્રોત્પન્ના ય તદ્ ય દમ ઉક્ત ।
જિણજગમ-દિવાલ-વેવલ-નિષ્વાણાદસુ અમાસદશા’ ॥૩॥
સૂતરમાં ક્યાં છે ?

ચેત્ર તથા આસોમાં દેવતાઓ પણ નરીશ્વરદ્વીપે જઈને
જિનાલયોમાં મહોત્સવપૂર્વક પૂજા, મહાપૂજા કરી એ અષ્ટા-
દિશા ઉજવે તે એ સાળાળીને પ્રતિમાના દુરમનો વમળમાં
પડે તેવાઓ મહે બે દે “સૂતરમાં ક્યાં છે ?” બિચારાઓને
‘સૂત્ર’માં એમ પણ બોલતા આવડતું નથી. એથી ‘સૂતર’માં હોય
તો લાવો’ એમ મહેનારાઓને, બહી જરૂરી દેવામાં આવે છે
દે, આ વાત ‘જીવાગિગમ’ સૂત્રમાં તે
ઉવાળિગમસૂત્રમાં શું દહે છે ?

ઉવાળિગમ મૂલસૂત્રમાં નરીશ્વરદ્વીપના સ્પષ્ટિકારમાં શાસ્ત્ર-
માર, જણાવે તે દે ત્રણ આતુર્માંસિક, પરુષદ્વીપી, ચેત્ર તથા
આસોની દમતી અર્દાઈના દિવસોમાં, સ્વેત્ર તહેવતમાં શુદ્ધ
ચાર પ્રમાણના દેવો—જવનપતિઓ, વ્યતરો, જ્યોતિષીઓ, અને
દેમાનિદો નરીશ્વરદ્વીપે જઈને ત્યાંના જિનદેવોમાં મહાન

સર્વત્ર અમારિપટલો વગડાવવો (૨) સાધર્મિકવાતસત્ય
કરવું (૩) પરસ્પર ક્ષામણું કરવાં (૪) અદ્વિતતપ કરવો અને
(૫) ઐત્યપરિપાટી કરવી.

આ પાંચ પ્રકારે પર્યુષણપર્વની અદ્વાઈમાં આરાધના કરવાની છે
અમારિપટલ.

(૧) સર્વત્ર અમારિપટલ વગડાવવો, યાદ રાખો કે જેનોમાં
ધર્મ કેવલ દયા ઉપરજ નિર્ભર છે છ કાયના જીવોની દયા અને
એટલી પોતેજ કરવી એમ નહિ, બીજાઓ પાસે પણ કૃપાવધી
તેનું નામ અમારિપટલ-અમારિ ઉદ્ધોષણ દયાના દુરમનોને
અમારિની ઉદ્ધોષણની વાત પણ ખટકશે પણ આમ ઉપાસક-
દશાગમા પણ ઐશ્વર્યમહારાજો કેટલીય વાર અમારીની
ઉદ્ધોષણ કર્યાના ઉલ્લેખો છે.

સાધર્મિકવાતસત્ય.

બીજું કૃત્ય સાધર્મિકવાતસત્ય, અમારિપટલને અંગે આશય
ભાગવાનું ક્ષીણીરવિજયસૂરીશ્વરજીમહારાજની દયા, તેમની
પ્રવૃત્તિ આગળ જણાવવામા આવશે હવે સાધર્મિકવાતસત્ય
કૃત્યને અંગે 'વર્ણન' શબ્દનો પ્રયોગ જે સાધર્મિકની ભક્તિ
નામ નહિ પણ પૂજન કરવાનું અત્ર લખે જે બધા સાધર્મિકોનું
પૂજન કરવું તેમાં બધાનું ન બને તો કેટલુંક ફક્ત પદ્મ પૂજન
આવશ્યક થાય જે આ કૃત્ય ઉપર અધિકાર કેટલો ભાર મૂક્યો
જે દરદરમાં જોઈ શકાય વિચારો તો તહેલો સમજાવ કે દર્મ
પામ્યા હોતા પ્રભુએ કે સાધર્મિકને કેટલું ન હોય તો દર્મ
પમાવે જાય છે કે કદાચ દયાથી કે સાધર્મિકને. વર્ણન, સદ-
વરમા કરે- ને તે દર્મનું આજીવનનું સ્થાન છે.

સાધુમહાત્માઓ આવે, ત્યાં દર્શને જવાય, વ્યાખ્યાન વાણી સંભળાય અને તેથી રહેજે ધર્મ પમાય, સધાય-સાધી શકાય. સાધર્મિકની વસ્તીમા ન રહેતા હો, અરે જંગલમાં રહેતા હો, એકાકી રહેતા હો તો ગુરૂનો જોગ મળે ? પર્વદિવસે 'કેમ ભાઈ, પૌષધ કરવો છે ? સામાયિક કર્યું ? પ્રતિક્રમણ કર્યું ? પૂજા કરી ? વગેરે સાધર્મિક વિના કોણ પૂછે ? અન્ય કોણ યાદ આપે ? કોણ પ્રેરણા કરે ? ધર્મવ્યવસાયમાં પૃચ્છક, પ્રેરક સાધર્મિકજ છે. સમાનધર્મી એટલે સાધર્મિક. તેનો સંબંધ સાંપડવો ધણ જ મુશ્કેલ છે.

सर्वे सर्वमिथ सर्वे, सम्यग्धा लब्धपूर्विण ।

સાધર્મિકાદિસમ્યગ્ધ-લઙ્ઘારસ્તુ મિતાઃ ક્વચિત્ ॥૧॥

જગતમાં સર્વજીવોએ સર્વજીવોની સાથે સર્વપ્રકારના સંબંધ અનતી વખત મેળવ્યા છે. પિતા, પુત્ર, ભાઈ ભગિનીઆદિ સંબંધો બધાવામા બાકી રહી નથી પણ સાધર્મિકપણાનો સંબંધ તો પ્રમાણોપેતજ હોય છે. એ સંબંધ મર્યાદિત, અસ્પષ્ટ જ સાંપડે છે. સાધર્મિકનો સમાગમ મોટા પુણ્યે મળે છે. દૂર જંગલમાં રહેતો માણસ, પર્વના દિવસે બેઢી સવારે મ્હોમાં દાતણનો ઘોઢો ઘાલે તો એને શરમ આવે ? નહિ, કેમકે પાસે સાધર્મિક નથી. સાધર્મિકની યેરીમાં રહેતા હો તો હરગીજ એ ન બને. અધર્મથી બચાવનાર, પ્રતિકાર કરનાર સાધર્મિક છે, સાધર્મિકનો સમાગમ પુણ્યોદયે, મોટા પુણ્યે મળે તો પછી એની સેવા, એની અનુકૂળ સેવા, પૂજા મદ્યાપુણ્યોદયથી જ મળે એમાં આશ્ચર્ય શું ?

‘पणस्य सम्यग्धमा साधर्मिअवच्छेद तु पणस्य ।

શુદ્ધિતુદાય તુલિયા દેશિ અનુદાઈ મણિભાઈ ॥૧॥

શુદ્ધિના ત્રાજવાનાં એક પદ્ધતિમા સર્વધર્મ મૂકાય, ખીન્ત પદ્ધતિમા સાધર્મિકવાત્સલ્ય મૂકાય તે। જે સગળા નથી ત્રાધર્મિકવાત્સલ્ય દ્વયાંને અગે શ્રીભરતમહારાજ નરદેવ, દરવીર્ય કુમારપાલમહારાજના વૃત્તાનો (દ્વણતો) પ્રસિદ્ધ છે.

५२२५० ७५५५५.

ત્રાંતુ આપ્સ્યદ્વૃત્ય પરપર ખામણા છે પર્યુષણામાં ને
પરપર ખામણા ન થાય તો અનતાનુષાંધિની હદમા જવાય કે જે
સમ્યક્ત્વશુભનાશક છે અહ પ્રધોતન સંજ્ઞાને જેમ ઉપાયનગાંઠાં
ખમાવ્યા તેમ જરૂરે પરપર દામા, દામાપના રૂપા નોખો
એક જ ખમે અન સામે ન ખમે તો ? શાસ્ત્રકાર મહે છે કે-

જો ઉપસમ્મદ તરફ અન્થિ આરાદના, જો ન ઉપસમ્મદ તરફ
અન્થિ આરાદના, તરફ અપ્પણા પેચ ઉપસમ્મિયત્ત' સે પિમાદ
મતે ' ઉપસમ્મનાર જુ સ્વામણ ॥ (કલ્પ ૦ સુ ૦ ૫૬) સામે ન
ખમે ન ખમાવે તો પણ ખમાવનાર પોતે તો આશય જ છે
તે જોમ ન માનીજો તો માધુન સાધુપણ નહિ મનાય કે
માધુ શાય છે, તેને ખમે સ સારીજોની મનોવૃત્તિ દેવી હોય
છે તેથી જ તે સાધુનો મોહો અટકે છે જીવજો ખમે છે ન
ખમે ખમાવે છે ન ખમાવે પણ મોહો જનાર તો મોહો લલચ
છે દેહ વળત દામાણની મિયાદી પોતાનું તેમ સામાનું દેહ-
અનુ રિત છે તે પર દૃષ્ટાત-

भरतप्रसाद भगवतीत १५५८.

ליום שני 4:4, ארבע שעות ביום.

ਸਦਾ ਹੀ ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਤੇ ਸਦਾ ਹੀ ਤੇ

ମି. ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ

$$E_{\alpha} \cap E_{\beta} = \emptyset \Rightarrow E_{\alpha} \cup E_{\beta} = E_{\alpha \cup \beta} \quad \text{and} \quad E_{\alpha} \cap E_{\beta} = \emptyset \Rightarrow E_{\alpha} \cup E_{\beta} = E_{\alpha \cup \beta}$$

વિમાનમાં આવે પણ આ જે પ્રસંગની વાત છે તે પ્રસંગે
 તેઓ વિદુર્વેલા વિમાનને ત્યાં રાખી મૂલવિમાને વદના કરવા
 આવ્યા. ચંદનાસાધ્વી તો ડાહી છે, અનુભવી છે જ્ઞાનના
 અનુભવથી સમયની જાણ છે (ચંદનાસાધ્વી તે મૃગાવતી
 સાધ્વીના ગુરુણીજી) તેથી તેઓ તો જવાને સમય જાણીને
 ઉપાશ્રયે ગયાં. મૃગાવતી પણ આવશે એમ તો રહેજે ધરાયજ તે ।
 મૂલવિમાનના પ્રકાશના સહ્યમે મૃગાવતીને સમયનો ખ્યાલ ન
 રહ્યો જ્યારે સૂચ-ચંદ્ર ગયા ત્યારે એકદમ અધકાર વ્યાપી ગયો
 તે જોઈ મૃગાવતી બય પામી અને હોડાહોડ ઉપાશ્રયે આવી,
 ધરિયાવાડ કરી, પોતાની ગુરુણીને કહ્યું ‘મારો અપરાધ ક્ષમા
 કરો’ તે વખતે સામાન્ય કહેવાય તે રીતિએ ચંદનાસાધ્વીએ કહ્યું
 ‘હો ભદ્રે ! તુ તો કુલીન છે વખતનું જ્ઞાન રાખવું જોઈએ વગેરે’
 મૃગાવતીએ પણ કહ્યું ‘ગુરુણીજી ! ફરીથી હું એવી ભૂલ નહિ
 કરું, મને ક્ષમા કરો !’ એટલામાં ચંદનાસાધ્વીને નિદ્રા આવી
 ગઈ, મૃગાવતી આવ્યા ત્યારેજ તેઓએ નિદ્રા લેવાને શયન તો
 કર્યુંજ હતું હવે ચંદનાગુરુણીજી નિદ્રાધીન થયા એટલે
 મૃગાવતીએ માન્યું કે ‘ગુરુણીજી અપરાધની ક્ષમા આપે નહિ
 ત્યાં મુશ્કી કેમ ચાલે ?’ એટલે તેણીએ તો વારંવાર ખમાચાજ
 કર્યું વારંવાર ક્ષમાપનાના કાર્ય રૂપ પશ્ચાતાપઆદિથી તેમને
 દેવજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું એ વખતે એક સર્પ ત્યાંથી પસાર થતો
 હતો. મૃગાવતીએ ચંદનાગુરુણીજીનો હાથ તે સર્પથી જાચા-
 વવા ઉચ્ચા કર્યો, આથી ગુરુણીજી ચંદના જાગી ગયાં અને હાથ
 ઉચકવાનું કારણ પૂછ્યું. મૃગાવતીએ જવાબમાં અત્રેથી સર્પ
 જતો હતો મારે મરે તમારો હાથ ઉચ્ચા કર્યો” ચંદનાસાધ્વી-
 ‘આવા નહ અધરાત્રીમાં તે સર્પ જોયો શી રીતે ?’ મૃગા-
 વતી કહે - ‘જાન્યો’ ચંદના કહે - ‘જાનથી ? પ્રતિપાતિજ્ઞાનથી કે

અપ્રતિપાતિ ?" મૃગાવતી દહે-અપ્રતિપાતિજ્ઞાનથી આ વાળીને
અંદના-આમીએ પણ મૃગાવતી-દેવલિને યમાવવા માંડ્યું. અંદના
વાળીને પણ દેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું ક્ષપાપના આવી નોઈએ
દામળા આવાં નોઈએ મિચ્છામિ-દુષ્ટઈ આવેા નોઈએ

દુલ્લભ તથા કુંભારના મિચ્છામિ-દુષ્ટઈ જેવો

(મિચ્છામિ-દુષ્ટઈ નકામો છે.)

હાઉ એમ મુલસહસાધુ એક વળત કુંભારની માતામા જે.
કુંભારના ઘઠાઓને કાઢીઓથી કાળ્યાં કરતો હતો. કુંભાર
વ્યાદે કપડો આપતો ત્યાં તે 'મિચ્છામિ-દુષ્ટઈ' મહેતો. પણ
કુંભારને એમ આચરણ કરતો કુંભાર વિચાર્યું. આ 'મિચ્છામિ-
દુષ્ટઈ' કેવો ? તેણે પણ કાઢીઓ લાઉને તે કાલકાના માન
મરિદના મારના કાઢીઓના રૂપશબ્દ માન મરિદનાની મળી
'નકામી' તે બૃથ પાડતો વ્યથ અને પેલો કુંભાર પણ 'મિચ્છામિ-
દુષ્ટઈ' મીતતો વ્યથ અને માન મરિદતો વ્યથ તાત્પર્ય કે માન
'મિચ્છામિ-દુષ્ટઈ' નિષ્ફલ જે, 'મિચ્છામિ-દુષ્ટઈ' મરેા, દામા,
મરેા, દામા-દામાપના મરેા, જે મરેા તે દામાથી લેણુ નોઈ એ
અર્ધમતપ.

એમ આવડસ-ફલ્ય અર્ધમતી લખકમાં જે સુમીને
મળે આ રૂપવાસ, આનામાં નહીં અર્ધે હાઉ તરો આ
તપાસને મળે અર્ધમતપલ વિશાલ રીતિને આ-રૂપે, મહ
ત આ રૂપે અર્ધ મરિદના મરેા નોઈએ જેમ જે જેની મરેા
અર્ધમત મરેા રૂપે તે તે લખ આ રૂપે મરેા મરેા મરેા
મેરેા મરેા મરેા મરેા તે તે મરેા મરેા, અર્ધ મરેા
મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા
મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા
મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા મરેા

તપના ફલ.

પ્રસંગે શાસ્ત્રકાર તપનાં ફલ જણાવે છે કે એક સો વર્ષ સુધી નારદીના છવેા અકામનિર્જરા વડે કરીને જેટલા પાપકર્મો ખપાવે છે તેટલા પાપથી જ ઉત્પન્ન થયેલાં કર્મો નવકારશીના પચ્ચક્ષુખાણથી દૂર થાય છે; પોરસીના પચ્ચક્ષુખાણથી એક હજાર વર્ષ, સાર્ધ-પોરસીથી દશ હજાર વર્ષ, પુરિમુડ્ડથી એક લાખ વર્ષ, અગ્નિતગ્નના એકાસણાથી દશ લાખ વર્ષ, નીવીથી એક કોડ વર્ષ, એકલકાણાથી દશ કોડ વર્ષ, એકલદત્તીથી શતકોડ (અબજ) વર્ષ, આચાર્ણ (આચ બિલ)થી એક હજારકોડ વર્ષ, ઉપવાસથી દશ હજારકોડ વર્ષ, છઠ્ઠથી એક લાખકોડ વર્ષ, અઠ્ઠમથી દશ લાખકોડ વર્ષ સુધીનાં પાપો (તેટલો સમય સુધી નારદીના છવેા જે દુખ ભોગવે તે દુખો આપનાર જે પાપો તે પાપો) દૂર થાય છે. આથી આગલની તપશ્ચર્યામાં ક્રમે ક્રમે દશગુણા ગણતા જવું કલ્પસૂત્રમાં સાંભળો છો કે અઠ્ઠમતપના પ્રભાવે નાગદેતુ આજીવનમાં પ્રત્યક્ષ ફલ પામ્યો. તપ નિ શક્ય ભોધ્યો.

તપ તો કરવું પણ કેવું કરવું? માયાશક્ય, નિયામ્યશક્ય તથા મિથ્યાત્વશક્યરહિત તપ કરવું ભોધ્યો. દુશ્ચરિત્રની આલોચના ન થાય તેવું અર્થાત્ શક્યવાળું તપ હુકર છતાં ફલ ન આપે આજથી એ સીમી ચોવીસી ઉપર, તેટલા સમય અગાઉ એક રાત્રને રાજ્યઋદ્ધિ ઘણી હતી પણ કુવરી એક નથી ઘની માન્યતાથી એક કુંવરી થઈ ગાદુમાન્ય ગણાઈ. તેથી ઘની લાડકવાઈ થય એ સ્પષ્ટ છે સ્વયંવરથી વરને વરી, પરન્તુ 'પાપનો ઉદય એવો' કે ચોરીમાં રડાળી, વિધવા થઈ, બ્રાજ્જ લર્ના- મરણ પામ્યો હવે શુ થાય? પણ હતી મુર્ચ્છા આજના મનુષ્યો આવા ઓડા ત છે / દેશનો કયાં દે છે? પાપના જેને પકડુ દાય તે નીચુ જુએ ચડુ

દોષ તે નીચું ન જાય. નીચે જોઈને ચડી શકાયજ નહિ.
 ચડનાર ઉપે મોજે ચડી શકે જ નહિ હજી બિન્નાર ગમે ને
 પ્રભાતે બિનરે પચુ ચડનારે તો સીધુ જ મોં, ઉંચુ જ મોં, ચન્ન-
 ખજ મોં માખવુ જોઈજો. આત્માને બિન્નજાતિ ઇન્દ્રિયાગમે
 ઉચા આત્માના દૃષ્ટાતો લેવાં જોઈજો પડનાનાં દૃષ્ટાપિ દોષ
 નહિ આજઠાહના મનુષ્યો પડનાના દૃષ્ટાંતોજ વાર વાર આગળ દે જ

સદ્ભાષા-સાહિત્ય દ્વારે.

ક્રુ'વની ધારીમાં વિધવા થઈ, છતાં તેણીએ પવિત્રનીય
પાછળ. તેણીની જાણના ગતીમાં થઈ તેણીએ પ્રદાવ્યર્થ મન લીધું.
કનકન આધિદાના મતો લીધા અને ધર્મકાર્યમાંજ જીવન ગાળવા
મારુ પડેલું, જેણે તીર્થ ધ્વની દેશના ઘણાં મંદીરો, પંચાયતવાસિન
માં, તેમની પાસે તેણીએ પ્રમજ્યા અગીકાર કરી. તેનું નામ
લદલાપાસાની આ દાણે પ્રસિદ્ધ જે તેણીની આજ વખતે ગાદ
- મંદીરું 'મંદુનદાય' જોવાઈ ગયું. આ જોઈ તેણીને મનના
વિચાર આવ્યો - "અરે! આજ તબક્કાવાને મંદુનની માર
કેમ નહિ આપી રોય? સમજાયું, તેમને પોતાને જે નહિ
પડેલું અમંદી કેવા તેમજા વેતવાળાની વેના દયાથી વાંટું.
કેમ વાંટું, અમંદી ત વગરનીય અલેલી ન હોય; એજ દાદ પદ
માં, ફરી તેણીને પૂછા સમજાઈ, રાદમાં વિચાર આવ્યો "અરે!
વે કે: મારજા વિચારુ જે તેમજા રવંદાદ સમજેલું સમજા
નહિ, સવારમાં વાદ, તેથી તેમજામાં વળી અજાણું જે જે
હવે મારે અજાણું રાદ રાંતે તેથી તેણીને વિચાર આવ્યો
પૂછા અજાણું રાદ રાંતે જે જે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે
જે જે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે
મારુ રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે રાંતે

લેવી એ તો નક્કીજ. વળી વિચાર્યું : ‘વાધો શો ? ઉપાલંબ આપશે તો પણ ગુરુ છે ને ! ગુરુમહારાજ ઠપકો આપવા યોગ્ય છે, એ જો ઉપાલંબ ન આપે તો અન્ય કોણ આપે ? અને મહારાથી ગુંડો થયો છે માટે હું સાંભળવા યોગ્ય છું, મહારે સાંભળવુજ જોઈએ,’ આવું વિચારી તેણીએ ગુરુ પાસે જવા ગમન આદર્યું થયું શું ? યોચિતો પગમા કાટો વાગ્યો તેથી આ અપશુકન થયા એમ માન્યું અને દ્વેષાભા પામી, પણ ગુરુ પાસે ગઈ. પણ તેણીએ આલોચણ બીજાના નામે પૂછી કે : ‘હું ભગવન્ ! જે આવો ખરાબ વિચાર કરે તેને શી આલોચણ આવે ?’ ગુરુએ તો રીતિ અનુસાર આલોચણ કહી દીધી. લક્ષમણાએ પણ તેનો અમલ પણ કર્યો. આલોચણમાં તપશ્ચર્યા સામાન્ય નહોતી. એક જે વર્ષ નહિ પણ પચાસ વર્ષ સુધી તીવ્ર તપશ્ચર્યા કરી.

‘છટ્ટમદસમદુવાલસેહિં નિવિગદ્ધેહિં દસ વરિમે ।
તદ્વય સ્વવળપેહિં દુગ્નિ ં, દો ચેવ ય ભુજિપેહિં ચ ॥૧॥
માસકલમણેહિં મોલસ, વીસં વાસાદં અવિલેહિ ચ ।
લક્ષ્મણ ંજ્ઞા પવ, કુળદ તવં વરિસ વન્નાસં ॥૨॥

દશ વર્ષ સુધી છટ્ટ, અટ્ટમ, દશમ, દુવાલસ કર્યાં, વીસ વર્ષ આયંણિત કર્યાં, મોળ વર્ષ માસકલમણ કર્યાં, પારણે કર્મ અભિગ્રહ કર્યાં, અતરે જે વય એકાસણ, જે વર્ષે જેસણાવિગેરે અન્ય તપશ્ચર્યાઓ કરી. એવી રીતે પચાસ વર્ષ સુધી તીવ્ર તપ કર્યો છતાં શક્ય હોવાથી, દુશ્ચરિત્ર જાહેર ન કરવાથી અને ગુરુ પાસે આલોચણ બીજાના નામે લેવાથી તે લક્ષમણાસાહેબી આત્માને ગુહિતે મેળવી શકી નહિ. હેલે પણ આર્તકથાને મરણ પામી દુર્ગતિએ મર્મ આવતી ચાવીનીના પ્રયત્ન તીર્થેશ શ્રીપદનામજનક સનમા તેનીને આત્મા મોક્ષે જશે તપ નિશ્ચય જોઈએ એ

તાપય છે. જો તપથી ક્રમોનો નાશ થતો હોય તો લક્ષમણાદ્યાધીના ક્રમોનો નાશ કેમ ન થયો? પ્રાયશ્ચિત્ત લેવાથી ક્રમોનો નાશ થાય છે એ સર્વજનુ વચન છે. સર્વજનવચનાનુસાર આલોચના આપનાર, પ્રાયશ્ચિત્તદેનાર શુદ્ધમહાગજ છે. પાપોનુ પ્રાયશ્ચિત્ત શુદ્ધ પાને લેવું જોઈએ શલ્યવાળુ તપ તેટલુ ફલ ન દે દા, છે કે-

‘સમ્પત્તો લદ્યિ કદ્દુગ્ધ, ઘોર ધીર તપ ધરે ।

દિગ્ધ ધામસદગ્ધનં તુ, તજો ત તમ્મ નિપાત ॥ ૧ ॥

શલ્યવાળો મનુષ્ય હથે દુધવાળી ઝોવી દેવનાર્થે હલ્લ વર્ષ સુધી તપશ્ચર્યા કરે છતાં તે શુદ્ધ ન થાય કેમકે તે પોતાનુ પાપ શુદ્ધ પાને શુદ્ધ કરતો નથી ઝોવી જો શલ્યતાવાળા ન હોય અને તેથી તેનુ તે તપ નિપૂણ થાય છે (લક્ષમણા આમાં નિધિમા સર્વાનિદીય ભ૦ ૬. મા૦ ૨૧૧૧લી)

પાપોત્સર્ગ-૬૯.

(તાય મયં ગોમદા)

તિન્નેવ સયા ત્વતિ વપલ્લમિત ।

વચ ય વાત્સલાયે

સદ્ સદસ્ય વા વારિમવ ॥ ૧૬૬૭ ॥

વાત્સલા ઝાત્સલા વાત્સલાયેન નિતિ માધવ્ય ।

વચ વાત્સલાયેન સરસમેવ ન માધવ્ય । ૧૬૬૯ (આવર્તનિર)

• વચ વાત્સલાયેન માધવ્ય નેત્ર હલ્લ નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર

દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર

દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર

દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર

દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર

દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર

દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર દ્યોતિમાધવ્ય નેત્ર

કરી વજ્રસ્વામીજી વિદ્યાના જ્ઞાતા છે. એ તો શ્રીચક્રલય ઘના
અનુભવની વાત તો હતી જ. શ્રીવજ્રસ્વામીજી આદ્ય
ગામિની-વિદ્યાના ચોગે મારેશ્વરી-નગરીએ ગયા, ત્યાં દુન્યવી
મળધે પોતાના પિતાનો મિત્ર બાગવાન રહેતો હતો ત્યાં જઈને
ફૂલો નંચામ ઈશ્વાનુ જાગૃત્યુ. ત્યાંથી પોતે હિંગવાન પવને શ્રીદેવી
પાને ગયા શ્રીદેવીએ પોતાની પૂજા માટે તોરેલું મોટું ફૂલ
એમની જાગૃત્યુ ધર્મ ત્યાંથી તે ફૂલ લઈ, પાછા મારેશ્વરી આવી
ત્યાંથી ફૂલો લઈને વૃન્દાવન વિમાનમાં પાછા આવી, શ્રીમંધને
ફૂલો આપ્યા અને જિનાલયોમાં બાંધે અંગપૂજાપૂર્વક મહેતાનું ના
થયા સુદર અંગસ્થના ધર્મ, શાસનની પ્રભાવના ધર્મ, (દામ)
માર્ગ આ તોને રાત્ર પદ્ય પ્રતિજ્ઞાધ પામીને દ્રાવદ મયો

અમારિપત્ર, શ્રીવિજયહીરમુરીચરણના ઉપરશધી

મગધ-ખાશાહનો દરબાર.

[illegible]

મહારાજે અકબર-બાદશાહને પ્રતિજોધી, તેના આખા દેશમાં છ માસ સુધીનો અમારિપડહ કાયમી બનાવ્યો હતો, અર્થાત્ કાયમને માટે પ્રતિવર્ષ છ માસ અમારી પળાવવાનાં ફરમાનો મેળવ્યાં હતાં. અંધકાર કહે છે કે આ અરિત્ર તો મોટું છે પણ અમારી-તરત્વ પૂરતું અત્ર કહેવામાં આવે છે. સ્વપ્રધાનો પાસે શ્રીહીર-વિજયસૂરિજીની પ્રશંસા શ્રવણ કરી, દિલ્હીપતિ યવનશાહ, મોગલ-વંશનો બાદશાહ તે મહાત્માનાં દર્શન કરવા ઉદ્વુક્ત થાય છે અને તરત પોતાનો રૂઢો મોકલી બાદશાહ, નિમંત્રણ મોકલે છે. બહુમાનપૂર્વક બાદશાહ આમત્રણ આપે છે. મ્યાના, પાલખી બધું મહાત્માને આપવાનો પોતાના અધિકારીઓને હુકમ કરે છે પણ આ ત્યાગીઓને એવું કયા કલ્પે છે. આચાર્યશ્રી ગંધારગંદરથી નહાર કરતા કરતા દિલ્લીનગરે સંવત્ (વિક્રમાર્ક) ૧૬૩૯ના જ્યેષ્ઠવદી ૧૩ (તેવસે) આવી પહોંચે છે બાદશાહે અપૂર્વ સત્કાર કર્યો સૂરિજી શાહને મળ્યા. બાદશાહના મનોરથ કળ્યા. સૂરિજીનો, નેમના માધુજીનો સંયમ જોઈ બાદશાહ તો આશ્ચર્યમાં ગરકાવ થઈ ગયો હવે અકબરની જોળખ આપવામાં આવે છે. દુન્યવી જોળખ તો જગતના ઈતિહાસે આપી છે કે તે મોગલવંશનો મહાન્ બાદશાહ હતો. આ અંધકાર, તેની આત્મપગ્નિતિની જોળખ જોઈ દુન્યવી ઈતિહાસના આધારે આપે છે એની હિસકવૃત્તિ તથા પ્રવૃત્તિની આગી પીછાણ થાય છે. આગ્રાથી અજમેર સુધી તેને જે સડક ફરી હતી ત્યાં એક એક ગાઉએ, એક એક મંદિર, એક એક મોટો મિનારો બનાવ્યો હતો અને તે તમામ મિનારા ઉપર હરગીઆના પેને શીકાર કરેલા શી ગણ દર્શ્યાં હતા દુનિયાને પોતાનું શીકારીપણ જણાવવા માટે આ દેખાવ હતો. આજનું જગત્ પણ પોતાને શીકારી બનાવવામાં બાદશાહની મને છે ને ? વિચારો. હિંસાની કઈ હદ સુધીની પરિ-હૃતિમાં તે નીન હતો, આચાર્યશ્રીએ તેના દહયને આશુચ

કરેલાં તથા ભેટણામાં આવેલા દેશદેશાવરનાં આવેલા પક્ષીઓ કે જે પીંજરામાં હતા તે બધાને મુક્ત કર્યા, ઉડાવી દીધા. પોતે જાતે જઈને તે કર્યું. બદીવાનો છોડવા, છોડાવવા. પક્ષીઓ છોડવા, છોડાવવા વગેરે દયાની વાતો દયાના દુશ્મનોને બટકે પણ જેને બચાવવાના તે બચીને શું કરશે એ દયા કરનારાએ જોવાનું નથી. જો એમ મનાય તો સાધુ થાય, કોઈ મનુષ્ય પ્રવ્રજ્યા અગીકાર કરે તેનો તમામ લાભ, તેના ઉત્પાદક માતાપિતાને થવો જોઈએ: થાય છે? દયાના દુશ્મનો એ લાભ માને છે? ના, ના, શ્રીતીર્થ કરમહારાજ પ્રવ્રજ્યા લે છે, છેલ્લે તીર્થસ્થાપે છે એ બધાનો લાભ માતાપિતાને મળે એમ કેમ માનતા નથી? દયાના દુશ્મનોએ સીધી દૃષ્ટિએ જોવું નથી; માત્ર જેમ આવે તેમ બકવું છે.

બાદશાહે કરેલો અમલ.

અમારી પાલનને અંગે, અમારિપડકના ફરમાનને અંગે બાદશાહે કેવો અમલ કર્યો? તેણે વિચાર્યું કે દુનિયામાં પણ એવો નિયમ છે કે કોઈનો કાંઈ વ્યવહાર આવે, સંપત્તિ આવે તો તેમાં કાંઈક ઉમેરીને પાછું વળાય છે તો આ તો પરમાર્થ (પોતાના લેશ પણ સ્વાર્થ વિનાની) મહારાજશ્રીની માગણી અને હું બાદશાહ જોડે ભારે એમની ઈચ્છાને માન આપવા ઉપરાંત કાંઈક કરવું એજ સમુચિત છે. તેણે તેજ વખતે મહારાજશ્રીને કહ્યું: “આપના આઠ દિવસ તથા મારા ચાર દિવસ એમ બાર દિવસ હું આપને અમારિપડકના આપુ છું, શ્રવણ વદી દશમથી બાદશાહ મુદી છક મુદી (બાદશાહના ચાર દિવસ: જે દિવસ આગવ, જે દિવસ પાછળ તેણે ગણ્યા) અમારિપડકપૂર્વક અમારી પાલનનું મહારાજ આપના રાજ્યમાં ફરમ ન કરે છું.” બાદશાહે પોતાની સગીવાળાં છ ફરમાનપત્રો:

પણ રોજની જેમ જો આજે આમર વીંઝી શકતો નહિ એના હૃદયમાં પેલા આશ્ચર્યની ગડમથલ હુતી એની દૃષ્ટિ સમક્ષ ચમત્કાર જાડો થતો હતો. જો દશામાં ઘડીમાં આમર વીંઝે, ઘડીમાં તેમાં સ્ખલના થાય, વિચારમાં ગરકાવ થવાથી શરીરની ક્રિયામાં સ્તબ્ધ બને, વળી ફરી વીંઝે, વળી સ્તબ્ધ થાય. જેને વારંવાર ઝોકા આવતા હોય તેની હાલત કેવી હોય ? વારંવાર આવી સ્ખલના થવાથી બાદશાહે તેને પૂછ્યું. “આજે તું ચિત્રામણ્યમાં ચિત્રિત જેવો કેમ દેખાય છે ?” યવન બાદશાહની બાપામાં પણ અહીં કેવા શબ્દો છે ? “મરી ગયા જેવો કે મુઠ્ઠાલ જેવો કેમ દેખાય છે એમ નહિ, પરંતુ ચિત્રામણ્યમાં ચિત્રિત કેમ છે” એમ બોલાય છે.

સંસ્કારનું ફળ.

સંસ્કારનું, સત્સંસર્ગનું આ પરિણામ છે. શબ્દ મધુર ભેદજો. બાદશાહના હૃદયમાં દયારૂપી વેલડી નવપલ્લવિત થઈ છે જોડેલો એના શબ્દોમાં અનુપયોગ સ્વાભાવિક રીતિએ ન હોય. એક બે વાર બાર હાજરીએ કહ્યું: “કાઈ નહિ; સહેજે” પણ આશ્ચર્યની અસરમાંથી જો મુક્ત થઈ શક્યો નહિ જો આશ્ચર્ય કાંઈ જેવું તેવું હતું ? મરેલી સ્ત્રી, બાળી નંખાયેલી સ્ત્રી વતનેજ જેવું શબ્દ બરમીભૂત કરવામાં આવ્યું છે એવી સ્ત્રી વુગણના છેટેથી છોડીને (તે પણ પ્રથમની જેમ સ્નાન માટે દિવ્ય યજ્ઞ રૂપે) મોતી આપે જો આશ્ચર્ય કાંઈ જેવું તેવું ગણાય ? અમૃતપૂર્વ આ આશ્ચર્યની અસરથી સહેજે છટાય રી રીને ? આથી બાદશાહે માન્યું કે: “મેં મોતી માગ્યા તેથી આજે આટલા લાભા કાઢે મોતી પાછાં આપવા પડે છે, તેની શુ આ અસર છે” ? આથી બાદશાહે સમન્નવ્યાનુમાર કર્ત્વું— “શુ ને એમ માન્ય હતું કે જો મોતી મેં તારને આપી દીધાં

હતા? મહે તો ત્હને ગળવાં આપ્યા હતા” ત્યાંદે બાદશાહે
 આ રીતિએ કહ્યું ત્યાંદે આદેપતુ નિગદરણ કર્યા વિના ગાંદે ?
 તેણે કહ્યું: “જહાપતાહ! મે એવું માનેલું જ નથી” આમ કહી
 બનેલો નમાન બનાવ કહી સબખાવ્યો તેણે કહ્યું - દિપાયાય
 શ્રીશાનિચ દ્રદુના આ અમલકાંધી હું ગન્ધાવ થયો છું તેથી
 પાનવાર આમર વીજવામાં રખલના થાય છે “કમા કદે, બાદ
 શાહ અલામત!” બાદશાહ બોલ્યો “આટલા આશ્ચર્યમાં ત
 નવાઈ પામે છે? એ તો બીજો પરમેશ્વર છે”

બાદશાહને આપા બતાવ્યો, અમનદાર બીજો.

રાખવો સવારે ગુલાબબાગમાં આવવું” બીજે દિવસે સવારે ઉપાધ્યાયજી ગુલાબબાગે પધાર્યા. બાદશાહ પણ પરિવાર સાથે ત્યાં ગયેલ છે. આજે ચમત્કાર જોવાનો છે એ વાત ફેલાતા સાથેના પરિવારમાં કાંઈ કમીના હોય ? નગરલોકની મેઢનીનો પણ પાર નથી ઉપાધ્યાયજી તથા બાદશાહ પરસ્પર ધર્મચર્ચા કરી રહ્યા છે એટલામા બાદશાહો નોખતની ગર્જના થઈ. બાદશાહી નોખત બેજ પ્રકારે-બેજ પ્રસંગે વાગે કાં તો શાહી હુકમથી વાગે, કાતો શત્રુને હરાવી વગડાવે ત્યારે વાગે બાદશાહે વગાડવાનું ફરમાન તો કયું નથી એવો કોઈ ખાસ પ્રસંગ નથી કે તેવું ફરમાન હોય. “અમારી આજ્ઞા વિના બાર બાર ગાઉમાં આવો ડાંકો વગાડવાનો કોઈને હુકમ નથી તો આ કોણે નોખતનો ગડગડાટ કર્યો ?” બાદશાહે કહ્યું “શી ધાંધલ છે, કોણ ચડી આવ્યું છે, કયો દુશ્મન હજી લઈને દિલ્લી ઉપર આક્રમણ લઈને આવ્યો છે ?” એ જાણવા સેવકોને તપાસ કરી લાવવા ફરમાવ્યું. નોકરો તપાસ કરી આવીને હાજર થઈને કહે છે- “જહાંપનાહ ! આ તો આપના પિતાજી, હૂમાયુ-બાદશાહ પોતાના લાવ તરફર સાથે તમને મળવા આવે છે” હૂમાયુ તો મરી ગયો હતો. પણ આ તો ચમત્કાર છે ને હજી તો આ વાત થઈ રહી છે ત્યાં તો ખુદખખુદ (પોતે આપઆપ) હૂમાયુ આવીને ઉભો રહ્યો. પોતાના પુત્ર અકળારને વ્હાલથી ભેટ્યો. પિતા-પુત્ર પરસ્પર ખુબ ખુબ ભેટ્યા હૂમાયુએ પરિવાર તમામને મેલા, મિહાઈથી લઈને ચાળ વગેરે આપ્યા અને જોતજોતામા તો જોવો આવ્યો હતો તેવો તે આવ્યો. બાદશાહે વિચાર્યું કે “શું આ હકીકત છે ? નહિ, નહિ, અદ્વિત નથી કેમકે આપવામાં આવેલી ચીજો મેલા, મિહાઈ, બાજનાદિ તો વિદ્યમાન છે. જાણ્યું, જાણ્યું આ એટલું ગુરુમહારાજનું છે, એમજોજ આ ચમત્કાર જતાની રીતે” બાદશાહે નમન કરી ગુરુમહારાજની સ્તુતિ કરી

જે શિષ્યોએ વહુન કાર્ય કર્યું. તેમને આ રીતે આવતા ભેઠ જ્યારે નજરે પડયા ત્યારે બાદશાહ સામે આવ્યો અને નમી પડ્યો, ક્ષમા માગી બાદશાહના દીલમાં થયું, “કૃતી ગુરુભક્તિ ! શિષ્યો વગી ઉપર બેસાડીને લાવે એ તો પ્રત્યક્ષ છે જ : પરંતુ ઉપાધ્યાયજી કાયમ આ કષ્ટ સહન કરે છે. મહારી સાથે આવવું, તેને અંગે સહન કરવું પડતું સહન કરવું એ પણ પોતાના ગુરુના આદેશપાલન ખાતરજ છે એ મહાત્માને કયો સ્વાથ છે ? કયા પૈસા, ટકા લેવા છે ? બાદશાહે કહ્યું : “મહારાજ ! આપને અતિકષ્ટ થયું, ક્ષમા કરો, આપે આવું ઉતાવળે આવવાની જરૂર નથી, આવા પ્રસંગે ધીમે ધીમે આવો એજ ઈચ્છિત યોગ્ય છે.” કેમસર પ્રયાણે લરકર અટક નઈ પહોંચ્યું. ત્યાંના રાજાએ નગરના દ્વાર બંધ કર્યાં. કિલ્લો મજબુત હતો. બાદશાહે કિલ્લાને ઘેરો ઘાડ્યો. એ ઘેરો બાર વર્ષ રહ્યો. બાર બાર વર્ષ પસાર થયા છતાં પાસા પોબાર પડતા નથી અર્થાત્ કિલ્લો સર થતો નથી

આજકાલ જૈનેતરો જૈનોને હલકા પાડવા કહે છે કે- “જૈનોના અમલમાં રાજ્ય ગયું પણ એ સહતર જોતું છે. કુમાર-પાલમહારાજ જૈન હતા, તેમના સમયમાં રાજ્ય વધ્યું કે ઘટ્યું ? કદો કે વધ્યું. સંપ્રતિમહારાજ જૈન હતા, તેમના સમયમાં રાજ્ય વધ્યું કે ઘટ્યું ? કદો કે વધ્યું. હિંદુસ્તાનનું રાજ્ય કેના કાય-માયી ગયું ? ક્યારે ગયું ? હિલ્લીની ગાદી મુસ્લિમોને હસ્ત-ગત ક્યારે થઈ ? કયા રાજાએ જોઈ ? પૃથ્વીરાજ ચૌહાણ તથા જયચંદ રાઠોડ એ બેજ હિંદના રાજ્યના પતનના નિમિત્ત મુખ્ય કારણો છે. એ જૈન કે ઈસ્લમ ? શા કારણે રાજ્ય ગયું ? મુસ્લમાન કારણેજને ? વિષયજ્ઞાનમાના કારણે રાજ્ય જાય એમાં નવઈ શી ? કાળ વિષયાત્મિનું, દોષ વિષયના લાલગુઓનો અને એ દોષ દેખવો જૈનોને માથે”

હવે અકળગના પ્રસંગમાં રાજ્ય લાય છે કે શુ થાય છે ?
ને જુઓ. બાદશાહને ધર્મદેવી મુસ્લમાનો કહેવા લાગ્યા-“હે
બાદશાહ ! જ્યાં સુધી તારી પાએ આ લુચ્ચા મનાળ-મુલકે
છે ત્યાં સુધી તારા હાથમાં મિલ્લો નાહ આવે. તને દોષની
ચોળન ન જડી તે આની જડી ? તારા બાપે. દારાએ પાદર,
આવાની ચોળન કરી હતી ?” ધર્મદેવીઓ. મયમ ધર્મપ્રેમી
ઓના દીલમાં આ દીનેજ અવળ ભૂન બસાવે છે

બાદશાહનો અરગ વિશ્વાસ.

બાદશાહનું ધૈર્ય પાણુ દેવુ. બાર બાર વર્ષ વીનવા “
ધર્મદેવીઓના આવા પ્રયત્નો હતા (પાશ્ચાત્ય પદ્ધતે અ
વિશ્વાસ, મયમ ધર્મપ્રવણુ, બાદશાહ સપ્તા મા, રેવે. બાર
ને. એક વખત ધર્મપ્રવણુ પ્રસંગે તેણે (પાશ્ચાત્યને મા
“પુલ્ક્ય ! ધર્મદીન મનુષ્યો, રવેમિત્ત પ્રવૃત્તિવાળી ના. લી-
નેમ તેમ જોતી મર્યાના રહે ન મિલેત શર પદ મારો નર્મ
પાળ પાળ વળાય રેમ ?”

(પાશ્ચાત્યની તામાત.

એક નિયમ છે કે ટોળાના આગેવાન બનવું નહિ, કારણ કે તે વિજય થાય, યશ મળે તો મૂંઝે હાથ ટોળું દે, અને અપયશ, પરાજય થાય તો દોષ કોને ? આગેવાનને. ઉપાધ્યાયજી તે આગેવાન (ટોળાના) થાય તો વિજયમાં મૂંઝે હાથ મુશ્કેલીમાં મોડે અને પરાજયમાં વાંક શેવડાનો.

બાદશાહે અરજ કરી કહ્યું કે 'પૂજ્ય ! એમાં ઢીલ શા માટે ?

ઉપાધ્યાયજીએ પોતાની શરત રજુ કરી. અકબરની શ્રદ્ધા કેવી છે તે વિચારવા યોગ્ય છે. ઉપાધ્યાયજીની શરત- 'આખી છાવણીએ અહીં જ રહેવું, કિલ્લે તમારે તથા મારે, એજ વ્યક્તિએ જવાનું, નગરમાં કે છાવણીમાં કોઈએ કોઈને મારવો નહિ, કોઈએ કોઈ પણ પ્રાણીની હિંસા કરવી નહિ'. ઉપાધ્યાયજીએ અહિંસા પણ પ્રથમ કબૂલ કરાવી. અહિંસાનો અધિષ્ઠાતા એજ કરે. બાદશાહે તેવી ટેલ છાવણીમાં ફેરવી અર્થાત્ તેવો હુકમ કર્યો. બીજો દિવસે બાદશાહ તથા ઉપાધ્યાયજી બન્ને સાથે, એકલા કિલ્લા પાસે આવ્યા તે વખતે પેલા છિદ્રગવેષી, ધર્મદ્રેષી રહેરહે પરસ્પર એજ પી જણ પી જવા લાગ્યા, એજ પ્રજ્વલવાદ કરવા લાગ્યા કે- 'અહો ! આમાં જરૂર ભેદ છે આ ઉપાધ્યાય શ્રીશાંતિચંદ્રજી જરૂર દુરમનને મળેલો છે, ફૂટેલો છે, બાદશાહને આ રીતે એકાકી લઈ જાય છે તો જરૂર તે દુરમનને હાથોહાથ મોપી દેશે' આવા વિષમ વાતાવરણમાં પણ બાદશાહનો વિશ્વાસ અડગ છે, તથા ઉપાધ્યાયજી પોને પણ પોતાના કાર્યમાં અડગજ છે કાર્યકરોએ લગાડોની લવરી મામે જોવાનું દોષ નહિ જેઓ લવરી સામે જોયા કરે તેઓ કાર્ય કરી શકતા નથી

હવે ઉપાધ્યાયજીએ પોતાનું કાર્ય ગરૂ કરી દીધું એક કુદ મરીને કિલ્લાની આસપાસની ખાઈને મુગમી ભરી દીધી, બીજી

કુદથી શત્રુના ઐન્યને સ્તંભિત કરી નાખ્યું છે જેથી તે ક પ્રતિ
શકે નહિ અને ત્રીજી કુદથી શત્રુના દરવાજા નોડી ફોડી નાખ્યા

આદશાહે નગર પ્રવેશ કર્યો નગરમા પોતાની આજ્ઞા પ્રવર્તાવી
એ ત્રીજો અમરદાઢ ઇચ્છામાત્રમા મિલેલો અર અકુળકે નેરુ
એ નજરેનજર

ગુદથી ચેલા વધ્યા.

હવે તિલ્હીપતિ મોગલસમ્રાટ અકબરે અનુદા નેરુની આજ્ઞા
કરી-ગુદરેવ ! ફેરવી ન થાય તેવુ કાર્ય આપે હા માત્રમા
ચિદ્દ મર્ગ, આ રાજ્ય ખરી રીત આપનુ કુ રંગરુદી
માટ વાન તેા એજ રુદ, આપ તેા મરોતમા દુમીદ થા ક રી
દરીરી આખી જગતમા પ્રચાસ રીરી નથી રૂપાનારુદી રુદે
પ્રતાપ રુદી રુદમા દુદમારુદી રુદ આપને પ્રિય એરુદ રુદ રુદ

જે મુસલમાનો પ્રજલ્પવાદ કરતા હતા તેમને ક્ષમા કરવાનું પ્રથમ માગ્યું પછી જજીઆવેરો બંધ કરવાનું માગ્યું. જજીઆવેરો એટલે ? હિંદુઓ પાસે માથા દીઠ લેવાતો વેરો. હિંદુપણુ ટકાવવા માટેનો વેરો. જે હિંદુએ હિંદુપણું ટકાવવું હોય તેણે પ્રતિવર્ષ માથા દીઠ એક સોનૈયો આપવો, એ વેરાનું નામ હતું જજીયા (જજીયા) વેરો. આ વેરાની આવક બાદશાહને પ્રતિવર્ષ ચઉદકોઠ સોનૈયાની હતી. આ જે માગણીથી ઉપાધ્યાયજીએ શુ કર્યું ? અપકારી મુસલમાનોને પણ ક્ષમા અપાવી તેમના ઉપર ઉપકાર કર્યો. જજીઆવેરો બંધ કરાવી હિંદુઓને પણ બોલતા બંધ કર્યા.

બાદશાહે એ તો કબૂલ્યું પણ ફરી અરજ કરી :- “અય મહાત્મન ! આ તો મહારી રૈયત માટેજ આપે માગ્યું. આપ હજી કાંઈ માગો ? બાદશાહની પ્રાર્થનાથી ઉપાધ્યાયજીએ માગ્યું- “બાદશાહ ! તેં શિકાર તો બંધ કર્યો પણ એક બાયંકર કૃત્ય બંધ કર એવી અમારી ઈચ્છા છે ચકલાની સવાશેર જીભનો રોજનો ત્હારો ખોરાક તજી દે (વિચારો સવાશેર જીભ કરવામાં કેટલાં ચકલાં મરાતાં હશે ?) માંસાહારનો આવો જિંદાનો સ્વાદ ઉપાધ્યાયજી એકદમ હોડાવે છે. તથા ચતુજયના યાત્રિકો પાસે લેવામાં આવતો વેરો જતો કર ? (સિદ્ધગિરિની યાત્રા કરવા જતા સોનૈયાનો કર હતો તે બંધ કરાવ્યો) તથા ત્હારા આખા રાજ્યમાં છ માસ અમારિપટક વગડાવવા પૂર્વક અમારીનું પાલન કરાવ, અમારી પગાય તેવો પ્રગંધ કર. શ્રીહીરવિજયસૂરીશ્વરજીએ બાર ત્રિવંશ પગાવ્યા, વાયકજીએ છ માસ.

અમારીના છ માસ.

બાદશાહે તરત બધું કબૂલ્યું હવે છ માસ કયા તે ગણાવે છે કયા છ માસ એ પ્રશ્ન સાથેજ ઉપાધ્યાયજીએ આરંભમાંજ કર્યું-

"જાદશાહ ! પ્રથમ તો તમારો જન્મ માસ ।" દેખાય પણ ત્યાં જાને
 માર્ગ પણ સૂચે. તમે જાણના જાગળ ચાલી. જાદશાહનો જન્મ-
 માસ, પર્યુષણપર્વ સુવર્ધી જાગ દિવસ, (જો દિવસો તો પ્રથમ
 અપાર્થેતા જ હતા પણ જોને જાણી કદી પાકા કૃષ્ણમાં આવ્યા).
 મધ્ય નિવાર, તમામ સંક્રાન્તિના દિવસો, નવરોજનો અદિત્યો,
 મૃતિના તમામ દિવસો, તમામ મોહવમના દિવસો અને મોટીયાનના
 તથ્યના. એ દીનિય કૃષ્ણ છ માસ અમારી પાતાન માટે નમો
 કૃષ્ણમાં આવ્યા

જાદશાહે તરત દુરમાનપત્રો આવ્યા ને તરતે તપાસામ
 'લીલાનિય દ્રવ્ય શુદ્ધકારાણત શ્રીલીલિજયન્તિ'ને મોપે ૪

શુદ્ધ મનાં એલા વાંચા જ્ઞાનિય દ્રવ્ય તપાસાયે મેળવી . .
 મામનપ્રભાવના કરી આ સામળીન મથરા કલંક, અમારો
 પાતાન કરવા કરાવવાને જાણે, અમારિદુરોત્થાના એ રીતે મામ
 વધ મારે પર્યાપાત્રમા પ્રથમ આવદયક પુત્ર ૧

અમારપરો

કાલસૌકરિકેનાથ સૂના મોચયસે યદિ ।
તદા તે નરકાન્મોક્ષો રાજન્ ! જાયેત નાન્યથા ॥
(ટ્રિ૦ ૫૦ ૧૦ સર્ગ ૧ શ્લો૦ ૧૪૫)

શ્રેષ્ઠિકનો ઉદ્ધમ.

આ સાંભળીને શ્રેષ્ઠિકમહારાજ બેસી ન રહ્યા પરંતુ તે કરવાનો ઉદ્ધમ કર્યો કાલિયા-કસાર્ધ પાસે ગયા અને શ્રેષ્ઠિકરાજા વડે કાલિયો કસાર્ધ કહેવાયો કે “જો તું કસાર્ધખાતું છોડી દે (જીવેને મારવું બંધ કરે) તો હું તને ઘણું દ્રવ્ય આપુ, કારણ કે અર્થના લોભથી તું કસાર્ધ છે” આ કહેવાથી શ્રેષ્ઠિકમહારાજાએ દ્રવ્યથી પણ કસાર્ધખાતું બંધ કરાવવું એ અચરકર છે એમ માન્યું અથવા રાજસત્તાના જોરે અને પૈસાના જોરે પણ કસાર્ધખાતુ રદ કરાવવું જોઈએ તેથી શ્રેષ્ઠિકમહારાજાએ તે ઉદ્ધમ કર્યો, પરંતુ કાલિયો-કસાર્ધ તો બોલ્યો કે “કસાર્ધખાનામાં શું દોષ છે ? કારણ કે જેનાથી મનુષ્યો જીવે છે તે કારણથી તેને હું કોઈ હિંસા છોડવાનો નથી.” એમ તે બોલ્યો ત્યારે શ્રેષ્ઠિકમહારાજે કોઈ રીતે પણ કસાર્ધખાતું રોકવા માટે વિચાર્યું કે- “અધારાકુવાની અદર તે કસાર્ધપણુ કેવી રીતે કરી શકશે ? એમ વિચારી અધારાકુવામા નાખીને રાતદિવસ તેને રાખ્યો.”

કાલસૌકરિકોઽપ્યુચે રાજા સૂનાં વિમુક્ષ યત્ ।
દામ્યેઽયં યદુર્મયસ્ય લેખાત્વમસિ શૌનિકઃ ॥૧૬૧॥
મૂનાયાં નનુ કો દોષો ? યથા જીવન્તિ માનવાઃ ।
તાં ન જાનુ ત્યજામીતિ કાલસૌકરિકોઽયદત્ ॥૧૬૨॥
મૂનાત્યાપારમેવોઽય કરિષ્યતિ કથં ન્વિતિ ।
નૃપ ક્ષિપ્યાન્ધરૂપે ત-મદોગત્રમધારયત્ ॥૧૬૩॥
(પર્વ ૧૦ સર્ગ ૧.)

પાદિનીમહત્તરામુનુવચન.

શ્રીહરિભદ્રચૂડીશ્વરજીમહારાજની કહેલી આવશ્યકની ટીકામાં
પણ અમારિઉદ્દેશ્યોપણની વાત જણાવી છે.

જિહ્મિદિષિ ઉદાહરણ-એવાએ રાયા મન્નપિઓ, અમાચાઓ
(આવૃ ૮૨૦ પૃષ્ઠ ૪૦૧)

યાત્રાપ્રયાશકમાં અમારીનું વિધાન.

તેજ શ્રીહરિભદ્રચૂડીશ્વરજીમહારાજ યાત્રાપ્રયાશકમાં આત્રાપ
જાણવના જણાવે છે કે યાત્રાના આરભમાં જડીળ વિગેદને મનને
મનાય કરવા માટે જાન આપવું અને ગુરુમંત્રાને પાતાની કેશના
મંત્રાથી રાજ પામે નિર્દોષ જામમાય (જામમાય) અમારી
મનનાંવળી એમ જણાવે છે.

આરંભે દિવ્ય દાણ દીનારીના મળદુરિજ્ઞાનથી.

જળામયગદગમળા શુભળા શમલોળ (૪૦ માં ૪૧)

તેની ટીકામાં ટીકાકારમહારાજ પણ 'જામમાય' ના અર્થ આપ
તા વે છે કે 'મા' એટલે દહરી, તે દહરી ધનદલ રી, જામ
દહરી એમ બે પ્રકાર છે, તેના નાશ કરવા તે 'દાણ' એ ત્ર
દેવા જે અભાવ તે 'જામમાય' એટલે અમારી એમ જણાવે છે.

વસ્તુ નથી કે જે અમારિપડહો આપવામાં સમર્થ ન થાય અર્થાત્ સર્વ આપે છે, તેથી યાત્રાના પ્રસંગમાં અમારિપડહો વિરતારવો જોઈએ” એમ અહીં આગળ શિખામણુની વિધિમાં સામાન્ય શુણુની પ્રશંસાથી લાવથી પ્રધાન એવા ગંભીરદૃષ્ટાંતો કહેવા વડે કરીને રાજા કહેવાયો, અને આગળ જતાં જણાવે છે કે “સદ્વા પ્રાણીઓને સરખું એવું આ મનુષ્યપણું મળે છતે ધર્મથી અર્થાત્ પુણ્યથી રાજાપણું ધાય છે” એમ જાણીને હો સુદર! રાજાનું! આ ધર્મની અદર યતન કરવો જોઈએ ધર્મજ સર્વ ઋદ્ધિનું મૂલકારણ છે બધાઓના મનનું દુરણ કરનાર પણ તેજ છે અર્થાત્ ખુશ કરનાર છે. એટલું જ નહિ પણ આ સંસારરૂપી સાગરની અંદર ધર્મજ યાનપાત્ર (નાવ) સમાન છે.” તે ધર્મ કેવી રીતે થાય છે તે જણાવતા જણાવે છે કે-“આ ધર્મ બધાના ઉચિત અર્થને સંપાદન કરવા વડે કરીને શુભ અનુબંધવાળો થાય છે. વળી તે ધર્મ વીતરાગપરમાત્માનું પ્રધાનપણું હોવાથી તેમની જાત્રામાં ઉચિત અર્થ સંપાદન કરવાથી અત્યંત શ્રેષ્ઠ થાય છે.” આવી રીતે રાજાને શિખામણુ આપવામાં જે ભાવ તે પ્રગટ દર્શતાં જણાવે છે કે “આમાં એટલે વીતરાગપરમાત્માની યાત્રામાં જેમ ભગવાનના જન્મદૃવ્યાણુકઆદિમાં તે તે કાલે બધા પ્રાણિયો સુખી થયા તેમ હુમણાં પણ બધા પ્રાણિયોને અભયદાન દેવા વડે (અમારિપડહાવડે) કરીને તે કર, અર્થાત્ સુખી કર” આવી રીતે રાજા પાસે અભયદાન દેવડાવવાનું અર્થાત્ અમારિપડહ વગડાવવાનું જણાવે છે.

દ્રવ્યથી પણ અમારિપડહાની કર્તવ્યતા.

પ્રવચનગુરુમહારાજ ન હોય તો શ્રાવકોએ કંમે કરીને અર્થાત્ રાજકુલને યોગ્ય એવી નીતિથી રાજાને મળવું જોઈએ. અને તેથી રીતે રાજાને પૈસા આપીને પણ અમારિપડહ વગડાવવો

નેહીએ. એટલુજ નહિ પણ જે તે પ્રાપ્તિએના ઘાન દેખાતા છે તેને પ્રેમ ઉપાદાન દેવાપૂર્વક જાન આપવું જોઈએ અને શાજાના વિષયના પ્રમાણ મુધી યોગ્ય દેવું જોઈએ અને નિવંધન કે ની રેખાના મધ્યી" આ ઉપરથી શ્રીહરિભાદ્રમુદીશ્વરજીમહારાજના અનુભવ નવાન બતાવે છે કે દ્વય-દેવાપૂર્વક પણ અસાધ્યને પરાયણે જોઈએ.

દિદ્વા પચચળચુલ્લના જાયા જાળમાગિહો ચ વિહિળા ૧ ।
 ન જાનિ જળા વિચરદિ સિચિર્વામા જામવાર્તિ ૧૧૧ ।
 પચચળમાચળાગિલી મગિહો જામળાચળાચળા ૧ ।
 મગિર્વાર્તિ સર્વાર્તિ ચ માચમાર્તિ ૧૧૧ ।
 જામળા મળાચર્લે જામા ૧૧ જાલીચરજળ ૧ ।
 દય મુળિચળા ૧૧૧ ૧ -સો જામિત જામ-૧૧૧ ।
 દુર્ગા મુળિચે જામાર્તિ ૧૧૧ જામાર્તિ ૧ ।
 જામિત જામાર્તિ ૧૧૧ જામાર્તિ ૧ ।

ચૂર્ણિકારમહારાજનું કથન.

ચૂર્ણિકારમહારાજ પણ આવશ્યકની ચૂર્ણિમાં જણાવે છે કે શ્રેષ્ઠિકમહારાજ ભગવાનને પૂછે છે કે—“હે ભગવાન મને કહો. હું સાથી (કયા કારણથી) નરકમાં જઈશ અથવા કયા ઉપાયથી નરકે ન જાઉં. ત્યારે—

ભગવાન ઉત્તરમાં જણાવે છે કે ‘જો કાલિયો કસાઈ કસાઈખાનુ બંધ કરે અને જો કપિલા માહણી પાસે ભિક્ષા દેવડાવે એવું જો તું કરી શકે તો તું નરકે ન જાય’ ત્યારે શ્રેષ્ઠિકમહારાજ તે કરવાને માટે તેઓની પાસે ગયા સર્વપ્રકારે વડે કરીને તેમને સમજાવ્યા.

સેનિઓ સામિં મળતિ—મગવ ! આળાહિ, અહ કીસ નરક જામિ ?, કેળ વા ઉવાણં નરકં ન ગચ્છેજ્ઞા ?,

સામી મળતિ—જદિ કાલસોયરિયં સૂળં મોપહિ, જદિ ય કવિલા માહણિ ભિક્ષણં દવાવેહિ તો તુમંપિ ન ગચ્છેજ્ઞાસિ નરક, સો તેસિં મૂલં ગતો, વીમંસિત્તા ય ણં સચ્ચપગારેહિં, (આશ્વ ૮૦ પૃષ્ઠ ૧૬૯)

આ ઉપરથી તે વાત સાબિત થાય છે કે ચૂર્ણિકારમહારાજે જણાવ્યું કે પૈસા આપીને પણ અભયદાન કરવું જોઈએ એમ ભગવાન જણાવે છે.

અમારિપણ્ણનું સૂત્રમાં વિધાન.

આવીજ રીતે ઉપાશકદશાંગમાં પણ આજ વાત જણાવે છે કે—ત્યારપછી રાજગૃહનગરની અંદર ઠેકાઈ એક દિવસ અમારિ-પણ્ણ વગડાવ્યો હતો.

‘તવ ણ રાગિદ્દે નયરે અન્નયા કયાઈ અમાઘાણ છુદ્દે યાગિ દેઝ્યા’ (ઉપા ૭ સુ ૪૨)

[illegible]

દ્વિતીય-દિન-દેશના

વાર્ષિકપર્વનું મહત્ત્વ

ભગ્યજીવેના ઉપકારને માટે આચાર્ય ભગવાન્ શ્રીમાન્ વિજયલક્ષ્મીસૂરીશ્વરજીમહારાજજીએ રચેલા આઘાતિકાના પ્રથમ દિવસના ધ્યાનમાં વિવેકી શ્રાવકોએ, વ્રતધારીઓએ છ અઢાઈએ આરાધવાની છે. અને તેમાં પણ આ પર્યુષણપર્વની અઢાઈ પણ વિધિપૂર્વક આરાધવાની છે એમ જણાવી ગયા.

તેમાં આ પર્યુષણપર્વ એ વાર્ષિકપર્વ છે અને આઠમ, ચૌદશ વગેરે તિથિ માસિકપર્વ છે. (કાં ૦ પૃં ૩૬૯ જીવાં ૦ પૃં ૩૦૪. સૂર્ય ૦ પૃં ૪૦૮) એ પર્વની ગણના માસિકપર્વ તરીકે છે, ત્યારે પર્યુષણપર્વની ગણના વાર્ષિકપર્વ તરીકે છે. વર્ષમાં એકજ વાર આવે અને એકજ વાર આરાધાય તે વાર્ષિકપર્વ 'અધિકસ્ય અધિકં ફલ' એમ કહે છે તેથી શ્રાવણ-ભાદરવામાં, વળી ભાદરવા-આસોમાં એમ બે વાર આરાધવામાં જોડું શું? એ પ્રશ્નજ અસ્થાને છે કેમકે જો એમ થાય તો એ વાર્ષિક ગણાતા પર્વનું વાર્ષિકપાતું જ ઉડી જાય છે. વાર્ષિકપર્વ તેનુંજ નામ કે જે વખતે એકજ વાર આવે

પેલા સાર્થવાહના મૂછના વાળની વાત યાદ છે? 'વાંકો પણ મારો' એમ કહેનારને વટના આધારે, વળના આધારે વસ્તુના આધારે, તત્ત્વના આધારે તરત નાણા મળ્યાં અને પેલા ખીજાએ, 'આ એ વાંકો છે તો હો આ ખીજો' એમ કહી મૂછનો ખીજો વાળ તોડી આપ્યો તેની શી વલે થઈ? જેને પોતાની મૂછના વાળની કિમત નથી તેના વચન ઉપર વિશ્વાસ રાખે કોણ?

કરવા યોગ્ય છે (કલ્પ ૦ માં સૂ ૦ ૫૮) જૈનશાસનમાં આત્મશુદ્ધિ માટે વાર્ષિકપર્વ૩૫ આ એકજ દિવસ નિયત કરેલો છે. સાધુનો દીક્ષાપર્યાય પશુ જેટલાં પર્યુષણપર્વ નય તેટલાં વર્ષનો ગણાય છે

‘જમ્હા પજ્જોસવણાદિવસે પવ્વજ્ઞાપરિયાગો વ્યપદિચ્ચતે-
વ્યવસ્થાપ્યતે સંઘા-પત્તિયા વરિસા મમ ઉવઠ્ઠાવિચસ્સત્તિ તમ્હા
પરિયાગવત્થવણા મળ્ણતિ’ । (નિ ૦ મા ૦ ૩૧૩૮ ચૂ ૦)

વાર્ષિકકૃત્યો.

વાર્ષિકપર્વને અંગે, ગત ભાદ્રપદશુક્લ પંચમીથી આ ચતુર્થી સુધીનાં આવશ્યક કૃત્યો ન થાય તો તેની આલોચણા લેવી જોઈએ.

વાર્ષિકકૃત્યોની સંખ્યા અગીઆરની છે તે હવે શાસ્ત્રકાર-મહારાજા ક્રમસર જણાવે છે. પ્રથમ સામાન્યતઃ ઠહે છે કે સંઘ પૂજા વગેરે અગીયાર કૃત્યો પ્રાતઃપર્વ (વેલેકી શ્રાવકોએ વિધિ-પૂર્વક કરવા જોઈએ.

પદ્ધવરિસં સ ઘચ્ચણ ૧ સાદ્ધમ્મિઅમત્તિ ૨ તદ્દય જત્તતિગ ૩ ।
જિણગિદ્ધિણ્ણવળં ૪ જિણધ્વણ્ણુટ્ઠો ૫ મહપૂજા ૬ ધમ્મજાગરિમા ૭ ॥૧॥
સુયપૂજા ૮ ઉજ્જવળ ૯ તદ્દેવ તિત્થપ્પમાવળા ૧૦ સોહી ૧૧ ।
(શ્રા ૦ વિ ૦ પૃ. ૧૬૧.)

પૂર્વાચાર્યકૃત ગાથાથીજ અથકાર અગીઆર વાર્ષિકપર્વ-કૃત્યો જણાવે છે.

તે અગીઆરકૃત્યોનાં નામ.

૧. સ ઘપૂજા ૨ સાધર્મિકવાત્મસ્ય ૩. યાત્રા ૪. સનાત્તમરોહત્સવ
૫. દેવદ્રવ્ય-વૃદ્ધિ ૬. મહાપૂજા ૭. ગતિજાગરણ ૮. શુભપૂજા
૯. દિવાપત (ઉજ્જવળ) ૧૦. તીર્થપ્રભાવના અને ૧૧. આલોચના.

१। अथान-प्रथम अध्या.

[illegible]

જમણોમાં ધરનો સ્ત્રીવર્ગ, વાજતે ગાજતે નોતરાં દેવા જાય છે સંઘ પ્રસંગે એમ કોઈ ગયું ? કરો તુલના. ત્યાં પેલા જેટલો આદર નથી એ સ્પષ્ટ છે. લગ્નાદિ પ્રસંગે ધરના જ પહેલ, બેટી, વહુઓ કહેવા જાય છે ને ? અને માડવે બેસાડી, જોબે જોબે દહાણી અને જરાય ચોહું ન દેખાય તેવી પહેરામણી કરે છે ને ? સંઘપૂજા પણ તેજ પ્રકારે કરવી જોઈએ સંઘને અંગે ઘેરથી કોઈ બોલાવવા ગયું ? કોઈ રહી ગયું ? કયા ગુણવાન બાઈ-પહેલ નથી આવ્યાં ? નથી આવ્યા તો શાથી ? આ કદી જોયું ? તપાસ કરી ? શ્રીસંઘને માટે પણ મનોહરમહાપત્ની રચના કરવી જોઈએ આવનાર બાઈ-પહેલોને બેસવાના સુખાસન જોઈએ પછી અશન, પાન, ખાદિમ, સ્વાદિમ દેવાપૂર્વક, પૂર્ણ ઉલ્લાસથી જમાડી ત્યારણાહ પહેરામણી (વસ્ત્રાલકારની) કરવી જોઈએ આવું નામ ઉત્કૃષ્ટસંઘપૂજા, અને એકેક સૂતરની કોકડી આપવાથી થતી પૂજા તે જઘન્ય સંઘપૂજા સમજવી બલે સૂતરની કોકડી અપાય પણ ત્યાં હૃદય ભક્તિથી ઉછલતું જોઈએ આ બે પ્રકારની વચ્ચેની તમામ પ્રકારની પૂજા તે મધ્યમ પ્રકારમાં ગણાય

શક્તિના અભાવે, વિવેકી શ્રાવક સાધુ, સાધ્વીને સૂતરની મુકપત્તિ માત્ર આપીને ભક્તિ કરી શકે છે શ્રાવક, શ્રાવિકાને અંગે, મંજ્યામાં શક્તિ મુજબ, નહિ તો છેવટે એક, એક શ્રાવક, શ્રાવિકાને પણ નોતરી, કાંઈ નહિ તો મોપારી વગેરે આપી, તેટલા સન્માનથી પણ ભક્તિ કરી શકે છે પ્રતિવર્ષ શ્રીસંઘપૂજાનું આ કર્તવ્ય કરવું જ જોઈએ. જે આજે સૂતરની કોકડી તથા મોપારી દેશે તે કાલે શ્રીફલ પણ આપશે અને પન્ન દિવસે પહેરામણી પણ કરશે જે માર્ગજ નહિ કરે તેનામાં અધિક કરવાની આવનાની કલ્પના પણ ક્યારે આવવાની ? જેને દેવજ નથી પડી તે શું કરવાનો ? દેવ તિના ખેતી થવાની ? દેવ નરે આ ખેતીનો પ્રમગ આવવાનો અર્થો દ્રવ્યનું મૃત્ય

નરિ મુદ્ધ હરિદાસાચન છે નિર્દન આ મુદ્ધન નર હરિદાસ
મારજી મહાદેવ મેળાવી શકે છે રૂ રૂ રૂ રૂ

મહાદેવ.

મારજી નિશા નાની નાનું મોઢું નાનું

દામિરે દાનનામના માનનામા નાનું

દામિરે - આશ્વિન દાન નિશા દાન દાન દાન દાન
દાન, માનનામા માન દાન, નાનું દાનનામા માન દાન
દાનનામા દાન ને માનનામા માન માન દાન

દાન માન માનનામા માનનામા માન માન
માનનામા માનનામા, માનનામા માનનામા માનનામા

રહસ્ય શું ? જે શૂરવીર હોય, ઘાત કરતાં, ઘર ફાડતાં, કશું કરતા કશે વિચાર સરખોય ન કરે તેનામાં ક્ષમા કેટલી મુશ્કેલ ? સૈનિક ક્યારે થાય ? સામાનું શું થશે એ વિચાર એને હોય ખરો ? મનુષ્ય જાતની દયા વગરના સૈનિકોમાં સહનશક્તિ ક્યાથી હોય ? ધા સહન કરે પણ ક્ષમા ક્યાંથી લાવે ? ‘ક્ષમા વીરસ્ય ભૂષણમ્’ એને અવળું લેવાથી અનર્થ થાય. ‘ક્ષમા એ તો વીરનું ભૂષણ માટે વીર થવું જોઈએ’ આ માન્યતા અનર્થકારી છે. વીરમાં-શૂરવીરમાં ક્ષમા મુશ્કેલ છે માટે એ એનું ભૂષણ ગણાયું. નાનું બાલક ફેરકુંદડી ફેરે, ચક્કરમાં દોડે એ જરા થાકતા બેઠે બેસી જાય તો પણ એનો ચકાવો મટે નહિ, થોડો વખત સુધી તો એને બધું ચક્કર ચક્કર લાગે સૈનિકો-લડવૈયાઓમાંથી, યુદ્ધ બંધ થયા પછી પણ ઘાતકીપણું, અવિચારીપણું જતું નથી. ‘ક્ષમા વીરસ્ય ભૂષણમ્’ આ સૂત્રને અવળું લેવું એ કેવળ અવિચારીપણું છે. ‘ક્ષમા એ કાઈ કાયરો માટે નથી, વીર માટે છે, માટે શૂરવીર થવું’ એવો અર્થ વિવેક બહારનો છે, અવિચારી છે. ઘાતકીને ક્ષમા મુશ્કેલ છે માટે તેને ક્ષમા ભૂષણ રૂપ છે એ સૂત્રનું તાત્પર્ય એ છે કે સામર્થ્ય ધરાવનારમાં સહન કરવું તે મુશ્કેલ છે

યૌવનમાં વ્રત.

યૌવનમાં વ્રત એથી પણ મુશ્કેલ છે. દેખાદેખીથી, એક બીજાની પ્રેરણાથી, રોગાદિક કારણે વેદ્યાદિના કહેવાથી વ્રત લે એ વાત અલગ; બાકી યૌવનમાં વ્રત લેવું મહામુશ્કેલ છે. આ બધું કશું તેજ પ્રમાણે દરિદ્રપણાની અવસ્થામાં અદ્યપદાન દેવું તે પણ મહામુશ્કેલ છે દુનિયા એને અગીઆરમો પ્રાણ કહે છે પણ ખરી રીતે એને પહેલો પ્રાણ કહેવો જોઈએ. એને માટે તો બીજા પ્રાણને જતા કરાય છે દશ પ્રાણની ધામધૂમ ધન માટે છે

જાણી પ્રાણના જોણે અને અવ્યયવાચા આજે છે. પ્રાણ એ જે જે
 દાન માટે ને આપ્યા કૃત્રિણના પ્રાણ એવાથી જેવે આજે છે, અને જે
 પા કષ્ટિપાનપ્રાણ કૃત્રિણ એકેલ જે ને આજે આપ્યાના જેવા
 જેવી જેવા જે જે અપ્રિયમા નિયમ, અપ્રિય જેને અપ્રિય
 અપ્રિય જેને અપ્રિય જેને, નથા કષ્ટિપાનની અપ્રિય
 અપ્રિય જેને અપ્રિય જેવાથી, તેને આજે આપ્યાના જેવા
 જેને જેવાથી જેવાથી જેવાથી ને આપ્યાના જેવા જેવા
 જેને આજે જે જે આપ્યાના જેવા જેવા જેને જેને
 આપ્યાના જેવા જેવા જેવા જેને આપ્યાના જેવા જેવા
 આપ્યાના જેવા જેવા જેવા જેને આપ્યાના જેવા જેવા

ન ક્વયં દીણુદ્ધરણં, ન કયં સાહમ્મિઆણ વચ્છહ્ણં ।

હિચ્ચયંમિ વીયરાઓ, ન ધારિઓ હારિઓ જન્મો ॥૧॥

જેણે દીનોનો ઉદ્ધાર કર્યો નથી, જેણે સાધર્મિકવાત્સલ્ય કર્યું નથી, જેણે હૃદયમાં શ્રીવીતરાગદેવને ધારણ કર્યા નથી, તે પોતાનો જન્મ હારી ગયો છે.

જુગારમાં જુગારી જેમ જીતવા કે હારવાની હોડમાં મૂકાયો છે. તેમજ મનુષ્ય પણ આ જીવનમાં જીતવા-હારવાની હોડમાં મૂકાયો છે. સર્વને જીતવું છે. તમામ નિયમો જીતવા માટેના છે જીતવા માટેની જે આચરણ ન કરે તે હારેલોજ છે ને. શાસ્ત્રકાર જીતવાની ખબર દે, જીતવાની વાત કરે, હાર્યાની, હારવાની વાતો તેઓ ન કરે, મરણની ખબર તો કાળોતરીઓજ દે, ગોર તો જન્મની વાત કરે. શાસ્ત્રકાર તો કહે છે કે શ્રાવિકાતુ પણ વાત્સલ્ય શ્રાવકની માફકજ કરવાતું છે. પછી તે વિધવા હોય કે સધવા હોય સાધ્વી તથા શ્રાવિકાને અંગે 'સુશીલા' એવું વિશેષણ વાપરવામાં આવ્યું છે.

અહીં જેને નશી પાલવતું તેવાઓ એમ પૂછે છે કે- "મહારાજ! સાધુ તથા શ્રાવકને બહુમાન આપીએ, તેમની ભક્તિ કરીએ પણ માધ્વી તથા શ્રાવિકા (સ્ત્રીજાતિ)ની ભક્તિ કરવી, બહુમાન કરવું એ કેમ પાલવે? શાસ્ત્રકાર કહે છે-દેશ પણ ભેદ વિનાજ, અન્યૂનાધિકપણેજ એ કરવાનું છે.

શ્રાવિકામ્પિ વાત્સલ્ય શ્રાવકવદન્યૂનાધિકં ચિન્માર્યમ્, તા ઇપિ રત્નત્રયીચત્ત્ય મુશીલા મધ્વવા વા માધર્મિકત્વેન ક્ષેય્યા ।

શ્રાવિકાની ભક્તિમાં પણ ન્યૂનતા ન જોડાયે.

'શ'અક્ષર ગુ મટે છે? વાત્સલ્ય અન્યૂનાધિકપણે કરવું. વ -નલ્ય ન્યૂન પણ થઈ શકે, અધિક પણ થઈ શકે, અની કરે-

૧. આ કાલે જે કે આશ્વિન-આભાસ (નિહિ જુલ, નિહિ કાલે
 ૨. આ કાલે આશ્વિન-આભાસ કાલે જે કે આશ્વિન-આભાસ
 ૩. આ કાલે આશ્વિન-આભાસ કાલે જે કે આશ્વિન-આભાસ
 ૪. આ કાલે આશ્વિન-આભાસ કાલે જે કે આશ્વિન-આભાસ
 ૫. આ કાલે આશ્વિન-આભાસ કાલે જે કે આશ્વિન-આભાસ
 ૬. આ કાલે આશ્વિન-આભાસ કાલે જે કે આશ્વિન-આભાસ
 ૭. આ કાલે આશ્વિન-આભાસ કાલે જે કે આશ્વિન-આભાસ
 ૮. આ કાલે આશ્વિન-આભાસ કાલે જે કે આશ્વિન-આભાસ
 ૯. આ કાલે આશ્વિન-આભાસ કાલે જે કે આશ્વિન-આભાસ
 ૧૦. આ કાલે આશ્વિન-આભાસ કાલે જે કે આશ્વિન-આભાસ

પેટમાં આવેલાને પાડતાં વાર ન કરે !

શિષ્યને એમ થાય છે કે બાઈઓને આટલી હદે ચઢાવી દીધી. ગુરૂમહારાજાએ કેનો પક્ષ લીધો ? ખૂબી તો જીઓ, સ્ત્રીઓ માથે આક્ષેપ મૂકનાર પુરૂષમાં સુધારણા થઈ ? કેટલાક બાઈઓ કહે છે કે-દેવતા કેમ નથી આવતા ? નથી આવતા તે સારૂ છે. આવતા હોત તો તમારે તો ગાયો દો'વરાવવી, છોકરા રખાવવા, કુતરા હાંકાવવાં એજ કામ સોંપવાં હતાં ને ? વિચારી લ્યો. દેવતા આવતા હોય તોયે ખસી જાય. કેડબગાડુ કોણ છે ? પુરૂષ કે સ્ત્રી ? જિંદગીનો નાશ થાય તોયે પારકી મદદ વગર જીવવું એ ગુણ કેનામાં ?

શિષ્ય કહે છે: “હે સ્વામિન! લોકમા તથા લોકોત્તરમાં સ્ત્રીઓ તો દોષથી ભરેલી પ્રસિદ્ધ છે. એનો પક્ષ આટલી હદે ?”

યતઃ- અનૃતં સાહસં માયા, મૂર્ચ્નત્વમતિક્ષેપતા ।

અશૌચ નિર્દયત્વં ચ, સ્ત્રીणां દોષાઃ સ્વભાવજાઃ ॥૧॥

અનૃત (જુહું), સાહસ (ખોહું સાહસ), માયા (છલ પ્રપંચ), અવિચારીપણું, અતિલોભા, અશૌચ તથા નિર્દયપણું આ દોષો સ્ત્રીઓમા સ્વાભાવિક રહેતા છે ”

પહેલો દોષ જુહું બોલવું તે. છતાં સ્ત્રીમાં જુહું તો ડગલે ને પગલે યાદ રાખજો કે આ બધું કોણ કહે છે ? શિષ્ય કહ્યું વાતને કેમ પત્તડાવવી એ કલામા સ્ત્રી પાવરધી. શું એકડું જુહાપણું જ છે ? ના તો તો વાધો નહિ કેમકે રેંગીયાપેંગી યાનુ જુહાપણું નુકસાન ન કરે. એવા જુહાજુારી પોતાના આત્માને હાનિ થાય તે વાત જુદી છે બાકી જગતને લાભ-હાનિ નથી બીજુ દોષ માહસ છે. જુહામા માહસ બાજે ત્યારે જગતને બારે પડે. અત્રી ‘માહસ’ સાગ અર્થમાં નથી. સારા અર્થનું

લોકે, લોકોત્તરે સ્ત્રીઓ નિંધ.

શિષ્ય કહે છે-હૈ સ્વામિન્ ! દુનિયામાં પણ કહેવાય છે કે-સ્ત્રીઓ દોષની ખાણ છે, 'નારી નરકની ખાણ છે,' આપ ક્યાં નથી જાણતાં? કાંઈ હું જ કહું છું એમ નથી શાસ્ત્રકારોએ દૃષ્ટાંતો પણ આપ્યા છે, જે પ્રસિદ્ધ છે. સુક્રમાલિકા, સૂર્યકાંતા કપિલા, અબયા, નૂપુરપડિતા તથા નાગસ્ત્રીનાં દૃષ્ટાંતોથી નારી દેવલી હદે નીચ છે તે જણાવે છે. એટલું જ નહિ, પણ

આગમેષુ-‘અણતાઓ પાવગત્રીઓ, જયા ઉદયમાગયા ।
તયા દિવ્યત્તણં પત્તં, મમ્મં જાણાદિ ગોચમા ! ॥૧॥

(મહાનિઠ અ૦૧ ગા૦૧૧૫)

હૈ ગોતમ ! અનંતપાપની રાશિ એકઠી થાય છે ત્યારે સ્ત્રી-વેદ ઉદયમાં આવે છે. સ્ત્રી ભણે નવમાસ ગર્ભ ધારણ કરે પણ નામ જાપનું. લીલામાં પોતે સૂએ, અને જાલકને સૂકામાં સૂવાડે પણ નામ જાપનું. અને જાલક મોટું થઈને કાંઈ અવિચારી કૃત્ય કરે તો ‘કાંઈ મા ભારે મૂર્છા હતી’ એમ કહેવાય જેમ હિંદી ભક્ષર ગમે તેટલું પરાક્રમ કરે, અરે મરે ભણે પણ છત અમુકની કહેવાય તેમ આડી પણ નામ જાપનું, જશ જાપને, દોષનો દોષલો માને શિર. આવી સ્ત્રીને માટે હૈ સ્વામિન્ ! આ તમે શું કરો છો? દુનિયાની કહેવનમાં ‘વઠકણી વટુએ દીકરો જળ્યો’ કહેવાય છે, ‘વઠકણા વાઈએ દીકરો જળ્યો’ એમ જોલાય છે? ‘જમવામા જમલો, માર ખાવામાં ભગલો ! જશ વાઈને, અપજશ જાઈને આ રીતે લોક-લોકોત્તરથી નિદિત સ્ત્રીને માનાદિ જણાવે તે હિંદુન કઈ રીતે માનવું? દાન, વાત્સલ્ય વગેરે તેને માટે કેમ મનાય ?

ત્રીજી કૃત્ય યાત્રા.

અષ્ટાદ્વિકામિધામેકાં, રથયાત્રામથાપગમ ।

તૃતીયાં તીર્થયાત્રાં ચેત્યાહુર્યાત્રાં ત્રિધા વુધાઃ ॥૧॥

(શ્રા૦ વિ૦ પૃ૦ ૧૬૩)

૧ અષ્ટાદ્વિકામહોત્સવ રૂપ યાત્રા. ૨ રથયાત્રા અને ૩ તીર્થયાત્રા પ્રથમ પ્રકારની યાત્રામાં સર્વચૈત્યોમા અષ્ટાદ્વિકામહોત્સવ કરવો જોઈએ સર્વચૈત્યોમા પૂજા, મહાપૂજા ભણાવવી જોઈએ. ચમકશો નહિ, પત્થર દેવ, પત્થર ગુરૂ, પત્થર ધર્મ થઈ ગયો છે. નહિ તો એક દેહરે ઝઘઝઘાટ અને બીજે દેહરે ભીંતોમા ક્રાટ, પાણી ગળે આ બધું નભે ? જિનેશ્વરદેવ માન્યા હોય તો આમ બને ? તો તો ભક્તિ સમાન હોય. એજ રીતે ગુરૂમા પણ સમજવું અમુક ઉપાશ્રયમાં આવે તેજ ગુરૂ અન્યથા નહિ એમ માનો તો પછી પત્થર દેવ, પત્થર ગુરૂ એમજ ને ? પંચ-મહાવ્રતધારી સાધુ જ્યા હોય ત્યા ગુરૂ માનવાજ જોઈએ આ ઉપાશ્રયમાજ પૌષધાદિ ધર્મ કરવા, બીજે નહિ એનો અર્થ ? તાત્પર્ય કે પ્રથમ યાત્રામા સર્વચૈત્યોમાં ધામધૂમપૂર્વક અષ્ટાદ્વિકામહોત્સવ કરવો જોઈએ.

બીજી યાત્રા રથયાત્રા છે તે કુમારપાદમહારાજજી જે રીતે કરી તે રીતે કરવી જોઈએ. એ પરમાહુત મહારાજજી દેવી રીતે કરી ? તે પ્રયત્ન જણાવે છે. ચંત્ર શુદ્ધિ આઠમે ચોથે પહોરે, મહાઠકુરાઈથી, પ્રથમથી એકઠા થયેલા નાગરિક લોકોથી થતી 'જય જય' ઘોષણાપૂર્વક, કેવળ સોનાનો રથ, જેમાં શ્રીજિનેશ્વરદેવ ગિરાજમાન છે તે મહારાજના મહેલથી ઠાઠવામા આવ્યો. જેઓના હૃદયમાં ભક્તિ નથી અથવા જેઓ વાક્તિ ઉડાવવા માગે છે, તેવાઓ તો કહે છે ને કે—“ભગવાનને શી ગ્રામા ?” પંડુ અટ્ટી તો કહે છે—“મોવળજિણવરરહો” ખરી રીતિ તો આ

ભક્તિ કરી શકે) એટલે તે રથ દરેક મહાપે જાય છે, આથી દરેક શેરીના રહેનારાઓને દર્શન-પૂજનાદિનો પરમ લાભ મળે છે. આનું નામ રથયાત્રા.

ત્રીણ યાત્રા તીર્થયાત્રા શ્રીશત્રુંજય, શ્રીરૈવતગિરિ, તેમજ જ્યાં જ્યાં શ્રીતીર્થંકરદેવનાં જન્મ, દીક્ષા, દેવલજ્ઞાન અને નિર્વાણ થયાં હોય તથા વિહારભૂમિ હોય તે સ્થળો અતિશુભલાભોત્પાદક હોઈ, ભવોદ્ધાધતારક હોઈ તીર્થ કહેવાય છે અને તે દર્શનાદિ વિશુદ્ધિનું કારણ છે.

જમ્મણનિક્કલમણેસુ ય, નિત્યચરાણ મહાણુમાવાણં ।

इत्थं किर जिणचराणं आगाढं दंसणं होइ ॥ (વૃં ૧૦ કાં ૧૨૨૭)

એ કારણથી વિધિપૂર્વક તીર્થયાત્રા અવશ્ય કર્તવ્ય છે આજે કેકની દૃષ્ટિએ તો તીર્થયાત્રા તથા સંઘ નકામાં જણાય છે. પરંતુ એવા સંઘના શત્રુઓ વિચાર કરે તો ખગર પડે કે સંઘ કાઢવા પૂર્વકની તીર્થયાત્રાથી ગામે ગામના દેરાસરના દર્શન થાય, ત્યાંના ચૈત્યોની, ત્યાંના સંઘની, ત્યાંના અન્ય સામાજિક ક્ષેત્રોની સ્થિતિ જણાય, તે સખધી ઘટતું તરત થાય જો સંઘની પ્રવૃત્તિ ન હોય તો આ કોઈ પણ પ્રકારે જની શકે નહિ.

શ્રીસિદ્ધસેનદિવાકરમહારાજના પ્રતિબોધથી શ્રીવિક્રમરાજાએ કાઢેલા શ્રીશત્રુંજયના સંઘનું અથકાર વર્ણન કરે છે તેમાં (તે સંઘમાં) ૧૬૬ મોનાના દેરાસરો હતાં, ૫૦૦ હાથીદાંત તથા અઢન (મુખડ) વગેરેના દેરાસરો હતાં, ચોદ સુકુટમદ્દ રાજાઓ હતા, શ્રીસિદ્ધસેનજી જેમાં મુખ્ય છે તે સહિત પાંચ હજાર આચાર્યો છે" આચાર્યમહારાજે જણાવ્યું કે—“એટલી ધમનશીલી છે કે એકા છે” ખીત્તેરતાખ આવક કુટુંબો હતા, એક કેડ

2019年12月，公司实现营业收入1,234,567.89元，较上年同期增长12.34%。主要系公司加大市场开拓力度，产品销售量增加所致。

2020年1月，公司实现营业收入1,345,678.90元，较上年同期增长13.45%。主要系公司加大市场开拓力度，产品销售量增加所致。

2020年2月，公司实现营业收入1,456,789.01元，较上年同期增长14.56%。主要系公司加大市场开拓力度，产品销售量增加所致。

2020年3月，公司实现营业收入1,567,890.12元，较上年同期增长15.67%。主要系公司加大市场开拓力度，产品销售量增加所致。

2020年4月，公司实现营业收入1,678,901.23元，较上年同期增长16.78%。主要系公司加大市场开拓力度，产品销售量增加所致。

2020年5月，公司实现营业收入1,789,012.34元，较上年同期增长17.89%。主要系公司加大市场开拓力度，产品销售量增加所致。

2020年6月，公司实现营业收入1,890,123.45元，较上年同期增长18.90%。主要系公司加大市场开拓力度，产品销售量增加所致。

2020年7月，公司实现营业收入1,901,234.56元，较上年同期增长19.01%。主要系公司加大市场开拓力度，产品销售量增加所致。

આવશ્યક છે. કેટલાકેને આ વાત નહિ ગમે. ભગવાનને આ શું ? પણ શોભા નિનાના દે'રામાં ભાવના કેવી રહેશે ? દેવદ્રવ્ય વિના શોભા થાય ? આખા સઘના પરિણામને વધારનાર દેવદ્રવ્યની વૃદ્ધિ એ પરમ આવશ્યક કર્તાવ્ય છે. ઇંદ્રમાળા અગર ખીજી માળાની ઉછામણીથી દેવદ્રવ્યની વૃદ્ધિ કરવી જોઈએ. એક વખત શ્રીરૈવતગિરિએ શ્વેતાંબરોનો તથા દિગંબરોનો સંઘ એક સાથે ભેગો થઈ ગયો, તીર્થને અંગે વિવાદ થયો, તે વખતે વૃદ્ધોનો નિર્ણય થયો કે-જે બોલીમા વધે તેનું તીર્થ નિર્ણય પણ બોલીને આધારે, આથી બોલીનો રિવાજ કેવો પ્રબલ હતો તે સ્પષ્ટ છે. તે વખતે સાધુપેથડશા શેઠે ૫૬ (છપ્પન) ધડી સોનું બોલી તીર્થ પોતાનું કર્યું હતું. પોતાનું એટલે શ્વેતાંબર સંઘનું કર્યું હતું. ધડી એટલે દશ શેર. ચાર ધડી સોનું તે સાધુપેથડશાહે ચાચકેને તીર્થપ્રાપ્તિની ખુશાલીમા બહેચું. આ રીતે (વિધિપૂર્વક દેવદ્રવ્યની વૃદ્ધિ કરવી (સુકૃતસાં ૫૦ ૪૦ ગાં ૩૭-૩૮) (અહીં આગળ પ્રસંગને આસરીને શ્વેતાંબર અને દિગંબરોમાં જ્યારે દિગંબરોએ આ તીર્થ 'અમારું' છે અમારું છે' એમ કર્યું ત્યારે બપ્પભટ્ટસૂરિથી પ્રતિબોધેલા આમરાજાએ ગિરનારજીનો સંઘ કાઢ્યો અને ત્યાં આવ્યા ત્યાર પછી રાજાએ અભિગ્રહ લીધો. મહિના સુધી દિગંબરો સાથે વાદ ચાલ્યો. પછીથી 'ઉજ્જિનસેલસિદ્ધરેતિ' એ ગાથા વડે વાદ પૂર્ણ થયો અને તીર્થ શ્વેતાંબરનું કર્યું ત્યારપછી તીર્થને લઈને દિગંબર અને શ્વેતાંબરની જનપૂજનો દિગંબરોના દેવનગન અવસ્થાવાળા અને શ્વેતાંબરોના દેવ અંચલિકાવાળા એવી રીતે ભેદ કર્યો.)

તીર્થ લાપ્યા દિગંબર-શ્વેતાંબરજિનાર્ચનાં નગનાવસ્થાઽઅલિ-
જાકરણેન વિભેદઃ કૃત' (૩૫૦ તં ૫૦ ૨૪૮) એ પાંચમું દૃત્ય છે

જે કૃત્ય મહાપુરુષ.

પ્રતિભાવે કૃત્યોમાં, જિનાત્કીયામાં મહાપુરુષ કૃત્યોને, જે
તે કૃત્ય જે કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય

માત્ર કૃત્ય કારિયત્તગણ.

કારિયત્તગણ એ માત્ર કૃત્ય જે ની કૃત્ય કૃત્ય
કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય, કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય, કૃત્ય કૃત્ય
કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય, કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય, કૃત્ય કૃત્ય
કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય, કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય

માત્ર કૃત્ય મહાપુરુષ.

માત્ર કૃત્ય, માત્ર કૃત્ય જે, કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય
કૃત્ય કૃત્ય, કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય, કૃત્ય કૃત્ય
કૃત્ય કૃત્ય, કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય કૃત્ય, કૃત્ય કૃત્ય

કૃત્ય કૃત્ય (કૃત્ય).

સર્વત્ર ગુરુપચ્ચમ્યાદિવિવિધનવસામપિ તત્તદુપવાસાદિ-
સદ્વ્યયા નાણકવર્ત્તુલિકાનાલિકેરમોદકાદિનાનાવિધવસ્તુઢૌકતા-
દિના યથાશ્વતસમ્પ્રદાયમુદ્યાપનાનિ વિધેયાનીતિ નયમ કૃત્યમ્ ૧।
પરંપરાને નહિ માનનારને જૈનશાસનમાં સ્થાન જ નથી.

તાત્પર્ય કે તપ પૂરૂ થયા પછી ઉજમણું કરવું જોઈએ.
દે'ક કલશવગર બાડું લાગે તેમ ઉદ્યાપનવગરનું તપ બાંડું
સમજવું શાસ્ત્રમુજબ, પરંપરા મુજબ, તપ પ્રમાણે વિધા-
નાનુસાર સંખ્યામાં ચંદરવા વગેરે કરવા, નાણું, વાડકા, થાળી
મૂકવા, નાલિયેર, મોદકવગેરે વિવિધ પ્રકારે વસ્તુઓ મૂકવી.

યાદ રાખજો કે પર પરા તો સ્થલે સ્થલે વર્ષવાયેલ છે.
પર પરાને નહિ માનનારને જૈનશાસનમાં સ્થાન જ નથી.

દશમું કૃત્ય તીર્થપ્રભાવના.

તીર્થપ્રભાવના દશમું કૃત્ય છે. વર્ષમાં જન્મન્યથી એકવાર તો
તે અવશ્ય કરવું જોઈએ શ્રીગુરૂપવેશમહોત્સવ ઘણાજ આડંબરથી
કરવો જોઈએ, શ્રીસંઘે ગુરૂમહારાજની સન્મુખ જઈને યથાશક્તિએ
સત્કાર કરવો જોઈએ શ્રીઔપપાતિકસૂત્રમાં પ્રવેશમહોત્સવને
અંગે ઠેાણિક રાજનો અધિકાર છે. (ઔપ૦ સૂ૦ ૩૦ થી ૩૩),
વળી પ્રદેશીરાજાએ, ઉદાયનરાજાએ, દશાર્ણબદ્રરાજાએ શ્રીવીર-
પરમાત્માનો પ્રવેશમહોત્સવ આડંબરથી કર્યો છે. તેવી રીતે
ગુરૂપ્રવેશમહોત્સવ, તીર્થપ્રભાવનાદિ કરવાં જોઈએ શ્રીધર્મઘોષ
સૂરિજીના પ્રવેશોત્સવમા સાધુપેયડશાહે બહોતેર હુજાર રૂપયાનો
વ્યય કર્યો હતો (મુદતમાગર પૃ૦ ૨૦).

કોઈ કહે કે 'શ્રીપૂજાઆદિ તો એવા ઠાઠમાઠ કરાવે પણ
સંવિમ્ન માધુને અંગે આવો પ્રવેશોત્સવ ઉચિત છે?' એને અંગે
વ્યવહારભાષ્યમાં (૩૦ ૧ ગા૦ ૮૦૨.)—

જંબૂદ્વીપમાં જે રેતી છે તે રત્નમય થાય અને તે સાતે ક્ષેત્રમાં
હાનમાં દેવાય તો પણ, તેટલા પુણ્યથી એક દિવસના પ્રાયશ્ચિત્તથી
છૂટાતું નથી. તેથી આલોચના વિના ઘણા દિવસનાં પાપથી શી
રીતે છૂટાય ? આટલા માટે ગુરુદત્તપ્રાયશ્ચિત્તને વિધિપૂર્વક
કરવાથી આત્મશુદ્ધિ થાય છે, ભાવનાની શુદ્ધિ થાય છે ને તેથી
દૃઢપ્રહારીની જેમ તદ્ભવ મોક્ષ પણ મેળવી શકાય છે. દૃઢપ્રહારી
ચાર ચાર ભયંકર હુત્યાનો કરનાર હોતો છતાં પ્રાયશ્ચિત્તયોગે
શુદ્ધ થઈ, તદ્ભવ મુક્તિ ગયેલ છે

આ અગીયાર કૃત્યો વાર્ષિક કૃત્યો છે. તે કરવા યોગ્ય છે
જમન્યથી પ્રત્યેક કાર્ય વર્ષમાં એક વાર તો અવશ્ય કરણીય છે.
એક વર્ષ થઈ ગયું માટે પત્યું એમ નહિ પણ પ્રતિવર્ષ કરવાનાં છે

કૃત્યાન્યમૂર્તિ પ્રતિવત્સર હિ ચે,

શ્રાદ્ધા વિતન્વન્તિ ચિવેકસમ્મૃતાઃ ।

તત્પુણ્યપુષ્ટ્યા કૃતિન. કૃનાયિનઃ,

તે ઘાં લભન્તે પ્રભુધર્મરાગિણઃ ॥ ૧ ॥

અર્થ-વિવેકવાળા એવા જે શ્રાવકો આ અગીયાર કૃત્યોને
દરેક વર્ષે કરે છે, તે પ્રભુધર્મના રાગી, કૃત્યને નાણુનારા અને
કૃતાર્થ થએલા શ્રાવકો તે કૃત્યોના પુણ્યની પુષ્ટિથી સ્વર્ગ મેળવે છે

જોઈએ' આથી કેટલાક કલ્પનાના ઘોડા દોડાવનારાઓ એવી વાતો કરે છે કે સાધુપણના અભ્યાસ માટે પ્રથમ દેશવિરતિની જરૂર છે. આગળ પાછળનો વિચાર કરે નહિ, ફાવતું માનવું, ન ફાવતું ન માનવું ત્યાં શું થાય? શ્રીઅભયદેવસૂરિજીમહારાજને પોતાના કહેવા છતાં તેઓ શું કહે છે તે કેમ જોતા નથી? પ્રતિભાઓ વિચ્છેદ થઈ છે. એમ કહેવા તૈયાર થવાય છે! અભ્યાસ એટલે વારંવાર તીવ્રપણે કરવાની ક્રિયા પ્રતિભા વહેવાની હોય કે ભાવના ભાવવાની હોય, શું હોય? વારંવાર થતી પ્રવૃત્તિને અભ્યાસ કહેવ છે. એવું સ્પષ્ટતયા કથન છે, પણ જે શીંગડે ખાંડો અને પૂંછડે ખાંડો હોય તેને પકડવો કયાથી?

શ્રીવિજયસેનસૂરિજી કહે છે કે બધી પ્રતિભાવહન કરવાની છે. પ્રતિભાને વહન કરવાનો નિયમ (વિધાન) સાંભળી, 'પ્રતિભા વિના સાધુપણ જ ન હોય' એવું અવશું કોનારા હોય તેનો શો ઉપાય? જો એ મહુર્ધ્વોને પ્રતિભાનો આ દીતે નિયમ માન્ય હોત તો તો આઠ વર્ષની દીક્રા—

(૧) પદમદસાય અદ્વૈયરિસોવરિ નવમદમમેષુ ટિકાસા
(નિઃ ચૂઃ ૩૦ ૧૧ ગાઃ ૨૬૭),

(૨) જન્મત આરભ્ય જાતૌ વર્ષાંણિ યાવદ્વાઙ્માઽપ્રામિધીર્ગે,
સ કિલ ગર્ભમ્યો ન્યમામાન્ માતિન્કાન્ ગમર્ધાત્, જાતાન્વ્યપ્તૌ
વર્ષાંણિ યાવદ્દાસાં ન પ્રતિપચતે (પ્રઃ માઃ ૫૦ ૨૦૯),

(૩) પરમિ વર્ષમાનં અદ્વ સ્માઽન્નિ ધૌરગર્હિ !

મનિઝં હૃદયત્તં અદ્વ .. (પં ૩૦ ૫૦ ૮),

(૪) સત્તદ્વૈતદુષ્ટોન્ને (૨, ૪૦ માઃ ૫ ૮)

તેમને મને માન્ય દેનાર નહિ, પ્રતિભાની દુરદ સમજ
એ. પ્રથમ કેવળ વહનની દુરદ એક ન હોઈ, બીજી પ્રતિભા

પ્રવૃત્તેઃ, અન્યથાઽતિમુક્તકાદીનાં વર્ષપટ્ટકે સર્વવિરતિર્ન ઘટતે
(યુક્તિપ્ર૦ પૃ૦ ૨૧૬)^૧

જો એમ ન માનવામાં આવે તો તો આઠ વર્ષની અંદરના
છોકરાને એકાસણાં, અને સામાયિકની અવિધિ થઈ જાય. પાંચ
છ વર્ષના છોકરાને પ્રતિક્રમણ, આયબિલ અને એકાસણાં કરા-
વીએ તેને વ્રતાદિ શી રીતે મનાય ? આહારત્યાગ રૂપ પૌષધ
માનવો પડશે. એસણું ખુદ પૌષધ છે.

૧ નત્વા નતેન્દ્રનાગેન્દ્ર-મૌલિદ્યોતિતપત્કજમ્ ।

વર્ધમાન જિનં વક્ષ્યે, પ્રવજ્યાયાં વયોગતમ્ ॥૧॥

વિદ્યાય પાપયોગાનાં વ્યાપારં ગૃહિમેધિન ।

દિંસાપરિગ્રહોદ્ભૂત, સસારાવર્ત્તસારકમ્ ॥૨॥

પ્રકર્ષેનાત્મશર્મૈર્ઘં, શાશ્વતં જ્ઞાનદૃષ્ટમયમ્ ।

જન્મવ્યાધ્યન્તકાસ્પૃષ્ટં, પ્રવજ્યા વ્રજનં શુભમ્ ॥૩॥ શુભમ્ ॥

તદ્યોગ્યં તુ વયો દ્વેધા જઘન્યોત્કૃષ્ટમેદતઃ ।

ભાગ્ય મતત્રયં સૂત્રે, મતદ્વિતયમન્તિમે ॥૪॥

જન્મતો નવમે કેચિ-દ્વર્ગે જન્માપ્ટમે પુન ।

અન્યે ગર્ભાશ્તમે દીક્ષાં, જઘન્યાન્મેનિરે વુધા ॥૫॥

મતત્રયં સમાભ્યાય, હરિમદ્રો મુનીશ્વર ।

વયોમાનં જઘન્યેના-શ્વર્ષાણિ જગૌ સ્ફુટમ્ ॥૬॥

નિદીયે પંચકલ્પે ચ સાંગાદ્ધારે મુનીશ્વરા ।

વર્ષાપ્ટકાદધો થાલ દીક્ષાયાં મેનિરેડનલમ્ ॥૭॥

ઝનાપ્ટે નાસ્તિ ચારિત્ર-મિત્યુક્ત્વા મનકસ્ય તુ ।

દીક્ષાં મેનેન્નવાદેન, દત્તા શય્યમ્મપેન યા ॥૮॥

ત્રિચતુર્હાયનો હીનો, મધ્યઃ પચ્ચપચાર્પિકઃ ।

મત્તાપ્ટાદિક ઝનુષ્ટ, પવં થાલગ્રિધા મન. ॥૯॥

(આઠ જાગ સુ)

તે જણાવ્યું. એક વખત ગ્રહણ કર્યાં હોય તો અણુવ્રતો યાવજીવ આલે તે સાધારણ મર્યાદા છે, તેનો આધકાર ન સમજતાં ગ્રહણ મર્યાદામાં ગયા. ક્યાં સુધી ધારણ કરાય તે પ્રકરણ છોડી ગ્રહણ ક્યાં સુધી થાય તેમ લીધું. ગુણુવ્રતો યાવજીવ પણ હોય

(પંચાણ્વય્યાદં તિન્નિ ગુણ્વય્યાદં ભાવકહિયાદં ।

ટી૦-પંચાણુવ્રતાનિ પ્રતિપાદિતસ્વરૂપાણિ ઘ્રોણિ ગુણવ્રતાનિ ઉક્તલક્ષણાન્યેવ 'યાવત્કથિકાની'તિ સદૃદ્ગૃહીતાનિ યાવજીવમપિ ભાવનીયાનિ, આવ૦ હરિ પૃ૦ ૮૩૮-૮૩૯).

શિક્ષાવ્રતોમાં જે ભાગ પડ્યા. સામાયિક તથા દેસાવગાશિક એ એક ભાગ તથા પૌષધ અને અતિથિસંવિભાગ એ બીજો ભાગ. સામાયિક રોજ વાર વાર ઉચ્ચરાય, એક દિવસમાં અનેક-વાર, વારંવાર તેનું ઉચ્ચારણ થાય. પૌષધ અને અતિથિસંવિભાગ તો આખો દિવસ નિયમિત. પૌષધ પહોર કે જે પહોરનો લેવા માગે તો ન લેવાય જે ઘડીનો પૌષધ ન ઉચ્ચરાવાય સામાયિક જે ઘડીનું હોય. ઉપવાસ, આયબિલ, નીવી, એકાસાગું, જેસાગું ઘડી જે ઘડીના નહિ થાય. દેસાવગાસિકમાં જેટલું પરચખાણ કરવું હશે તેટલું થશે પૌષધ તો આખા દિવસનો નિયમિતજ હોય.

'ચત્તારિ મિક્ષાવ્યાદં દત્તરિયાદં ।

ટી૦ ચત્તારીતિ સદૃશ્યા 'શિક્ષાપદ્ધતાની'તિ શિક્ષા-અગ્ન્યા-મસ્તમ્ય પદાનિ-સ્થાનાનિ તાન્યેવ વ્રતાનિ શિક્ષાપદં તાનિ, 'દત્ત-રાણીતિ તથા પ્રતિદિવસાનુષ્ટેયે સામાયિકદેસાવગાશિકે પુનઃ પુનઃદર્શયે'તિ ભાવના । પૌષ્વોપવાસાતિથિસંવિમાગૌ તુ પ્રતિનિયતદિવસાનુષ્ટેયૌ ન પ્રતિદિવસાઽઽચરણીયાવિતિ ।

અતિથિસંવિમાગવાળાથી, 'જે ઘડીમાં સાધુ આવે તો ભલે, નહિ, તેા ખાઈ લઈશ,' એમ ન કરાય ક્રિયાવિમુખો 'પ્રતિ

\mathbb{R}^n is a vector space over \mathbb{R} with the usual addition and scalar multiplication. The norm $\|\cdot\|$ is defined by $\|x\| = \sqrt{x_1^2 + \dots + x_n^2}$. The inner product $\langle \cdot, \cdot \rangle$ is defined by $\langle x, y \rangle = x_1 y_1 + \dots + x_n y_n$. The orthogonal group $O(n)$ is the group of linear transformations T such that $T^T = -T$. The Lie algebra $\mathfrak{o}(n)$ is the space of skew-symmetric matrices. The exponential map $\exp: \mathfrak{o}(n) \rightarrow O(n)$ is a diffeomorphism. The adjoint representation $\text{Ad}: O(n) \rightarrow \text{GL}(\mathfrak{o}(n))$ is defined by $\text{Ad}_T(X) = T X T^{-1}$. The Killing form $B(X, Y) = \text{tr}(\text{ad}_X \text{ad}_Y)$ is a symmetric bilinear form. The Cartan-Killing classification of simple Lie algebras is a fundamental result in the theory of Lie algebras.

આવી રીતે અભયકુમાર પૂછે છે તેનું કારણ એજ કે-રાજ મળેા યા ન મળેા પણ સયમ તો લેવુંજ નોંધજો. ને હું રાજ લઉં તો દીક્ષા લઈ ચક્રીશ કે નહિ એ નિર્ણય કરવાનો તેમને જરૂરી હતો તેથી ભગવાનની પાસે પ્રશ્ન કરીને નિર્ણય કર્યો કે અંતિમ રાજર્ષિ ઉદાયનજ છે તે ઉદાયનરાજ અંતિમરાજર્ષિ કેવી રીતે થયા તે જ્ઞેષ્ઠમા જણાવેલો સંબંધ આ પ્રમાણે :-
આરાધે તે આરાધક.

ઉદાયનરાજર્ષિ શત્રુના દેશમાં પડાવ નાખીને પડેલા, (મંદસો-રમા પડેલા) પણ પર્વદિવસે પૌષધમા રહીને આરાધન કરે તો તેની આગળ તમારી ઉપાધિ કઈ ગણતરીમા ? એથો આરો કે પાત્રમે આરો ? આરાધે તે આરાધક અને તે જ ભાગ્યશાળી. અનુમોદન કરવા લાયકમાં ખીજા દેવો છતાં અનુમોદનીય પ્રવૃત્તિની અનુમોદના થાય છે. એમ ગૃહસ્થો તો વિષયાદિકમાં રૂબેલાજ છીએ ને ? છતાં ધન્યવાદ અપાય છે ને ? દુન્યવી વ્યવહારમાં એક રકમ જૂઠી લખેલી દોય તેવાને ધન્યવાદ નથી મળતો તો પર્વદિવસ વિના ણધા દિવસો કર્મબંધનમાં રહે છતાં તેવાયને ધન્યવાદ ? મહાનુભાવ ! જે હિસાબની વાત કરી તે સાધુપણની વાત છે. એમાં અઠાગ્હનારઅંગમાં એક પણ તુટવું ન નોંધજો ધૂળીયા વિદ્યાર્થીઓ એકઠો ખીધો કરે એટલે માળાપને ઢાઢ શેર લોટી ચઢી જાય અટ્ટી પગ પર્વ આગધવાની, મોક્ષ મેળવવાની, કર્મ રોકવાની બુદ્ધિ થાય તે ધન્યભાગ્યની નિશાની છે. મૂર્ખાઈ માટે માળાપને લોટી નથી ચઢતું પણ શિક્ષણને અંગે લોટી ચઢે છે

ન્યારે જીવને ધર્મ-પર્વ આરાધવાની બુદ્ધિ થઈ, કર્મો રોકવાની તથા મોક્ષ મેળવવાની જે બુદ્ધિ થઈ, તે ધન્યભાગ્યની નિશાની મૂર્ખતાને અંગે જાત્રક માટે માળાપને લોટી નથી ચઢતું પણ અવગતને અંગે ચઢે છે આકાશમા મીઠાં કે લીટા કાઢ્યા કરે

આ રીતે તેને ૫૦૦ સ્ત્રીઓ છે તે તમામ સ્ત્રીઓને તે એક-થંભીયા મહેલમાં રાખે છે. એકથંભીઓ મહેલ એટલે એક સ્તંભ, એક દ્વાર ત્યાં બીજો ફરકી શકે નહિ, આવી જઈ શકે નહિ. અને સ્તંભના અંદરના પગથીયામાંથી ઉતરવાનું.

કુમારનાંદિને નાગિલ નામનો એક શ્રાવક મિત્ર છે. પચ-શૈલદ્વીપનો અધિપતિ વ્યંતરદેવ હતો. દેવને હાસા પ્રહાસા નામે બે દેવીઓ હતી. તે દેવ ચ્યંચ્યો દેવતામાં વ્યંતરોની જાતિ હલકી ગણાય એ દેવીઓએ વિચાર્યું, અછલના આંધળા વગર આપણા પંજમા કોઈ નહિ આવે. હાસા-પ્રહાસાને હવે કોઈ દેવ ઉત્પન્ન થાય તેની જરૂર હતી. કામાધો સર્વકાલમા અધ હોય છે. તેઓ કદી કંઈજ જોઈ શકતા નથી. ‘આ કોણ છે ? માફ’ શું થશે ? એવો કંઈ પણ વિચાર કામાંધને આવતો નથી. તેવા કામાંધ સોનીને જોઈને દેવીઓ ત્યાં આવી. સોની તે દેવીઓને વળગવા દોડ્યો. પૂજાની લાલચે લાકડે બંધાયેલા પૂજાની પાછળ વાછરડું, પુજાને નહિ પામવા છતાં સામે ગામ સુધી જાય છે ને ?

હાસા-પ્રહાસા મેળવવાની સોનીને લાગેલી તાલાવેલી.

સ્ત્રીઓને ચાર ગણો કામ બલે હોય છતાં મુખે પ્રાર્થના સ્ત્રીને ન હોય. લાકડાનો અગ્નિ જળદો પણ સળગતાં વાર લાગે. ઘાસના અગ્નિને સળગતા વાર લાગે નહિ, અને જલદી ઓલ-વાઈ પણ જાય પેટી હામાપ્રહાસા તો નથી જોલતી ત્યારે સોની જોલ્યો “તમે કોણ છો ? અહીં શા માટે આવી છો ?” જો કે તે વ્યંતરીઓને ગરજ હતી, આવી હતી તે માટે તે છતાં, ઘાસ પ્રથમ સળગે કામચાત્રના નિયમાનુસાર, પ્રથમ પુરૂષ પ્રાર્થે તે મુજબ, સોની જોલ્યો જ્યારે સોનીએ પૂછ્યું ત્યારે હાસા-પ્રહાસા ઉત્તર આપે છે, સૂચક શબ્દો જોલે છે. સોનીએ કપટતયા

ગણાય, એટલે તેણે કોડ સોનૈયા પ્રથમજ માગ્યા વેપારી હોય તો આગલ પાછલનો વિચાર કરે કે 'કોડ સોનયા આપું તો ખરો પણ આ મને પહોંચાડશે કે નહિ?' સોની તો કામાંધ હતો. 'કામાન્વો નૈવ પશ્યતિ' તેને કશો વિચાર હોય જ નહિ તેણે તો તુરત કોડ સોનૈયા ગણી દીધા. વૃદ્ધ ખલાસીએ વહાણ તૈયાર કર્યું. કુમારનંદિ તે વહાણમાં બેઠો

‘નવી’ લાવનારા ‘જૂની’ના વિચાર કરે છે?

પેલી પાંચસેં સોનીને તો ઘર રોતી રાખી તેતું શું થશે? તેનો વિચાર તેણે ન કર્યો આને પણ ‘નવી’ લાવનાર જૂનીનો વિચાર પણ નથી કરતા.

સોનીભાઈ તો સપડાયા.

વહાણ આલ્યું દરિયામાં જેમ વહાણ નાચતું તેમ કામાંધ કુમારનંદિ પણ મનથી વિવિધ વિવિધ કામચલામાં નૃત્ય કરતો હતો. દરિયામાં ઘણે દૂર ગયા પછી એક વૃક્ષ તરફ આંગળી કરી ખલાસી બોલ્યો ‘સમુદ્રના કાંઠે જે વડ દેખાય છે, તે બેટ (દ્રોપ)ના પડાડમાં થયેલ વડ છે, જ્યારે આ વહાણુ તે વટવૃક્ષ તળેથી પસાર થાય તે વખતે તેને પકડી લેજે, વળગજે અને રાત્રે અટીકે બારડપક્ષા આવશે, સૂઈ જશે, તેના પગ સાથે તારા દેહને બાંધજે: તેની સાથે તું પણ સવારે પાંચસેલ જઈ શકીશ કેવો ધંધો? કોડ સોનૈયા લેનારો વડને વળગવાનું કહે છે અને ભારડનો હવાલો આપે છે. કામાંધને શું? જીને તો સ્વર્ગ પ્રત્યક્ષ દેખાય છે. પેલા ખલાસીએ સાથે સાથે બયતુ બૂંગશું પણ વગાડ્યું કે, જે તું વડે નહિ વળગે તો આ વહાણુ મોટા આવનંમા ભાંગી જવાનું છે, તેથી તારા બાર વાગી જવાના છે’ સોની ભાઈ તો સપડાયા.

આ રીતે તેને ૫૦૦ સ્ત્રીઓ છે તે તમામ સ્ત્રીઓને તે એક-થંભીયા મહેલમાં રાખે છે. એકથંભીઓ મહેલ એટલે એક સ્તંભ, એક દ્વાર ત્યાં ખીજે ફરકી શકે નહિ, આવી જઈ શકે નહિ. અને સ્તંભના અંદરના પગથીયામાંથી ઉતરવાનું.

કુમારનંદિને નાગિલ નામનો એક શ્રાવક મિત્ર છે. પચ-સેલદ્વીપનો અધિપતિ વ્યંતરદેવ હતો. દેવને હાસા પ્રહાસા નામે બે દેવીઓ હતી. તે દેવ ચ્યંચે દેવતામા વ્યતરોની જાતિ હલકી ગણાય એ દેવીઓએ વિચાર્યું, અછલના આંધળા વગર આપણા પંજામાં કોઈ નહિ આવે. હાસા-પ્રહાસાને હવે કોઈ દેવ ઉત્પન્ન થાય તેની જરૂર હતી. કામાધો સર્વકાલમા અધ હોય છે. તેઓ કદી કંઈજ જોઈ શકતા નથી. ‘આ ઠાણુ છે? માડું શું થશે? એવો કંઈ પણ વિચાર કામાધને આવતો નથી. તેવા કામાધ સોનીને જોઈને દેવીઓ ત્યાં આવી. મોની તે દેવીઓને વળગવા દોડ્યો. પૂજાની લાલચે લાકડે બંધાયેલા પૂજાની પાછળ વાછરડું, પુજાને નહિ પામવા છતાં સામે ગામ સુધી જાય છે ને?

હાસા-પ્રહાસા મેળવવાની સોનીને લાગેલી તાલાવેલી.

સ્ત્રીઓને ચાર ગણો કામ બહે દોય છતાં મુજે પ્રાર્થના સ્ત્રીને ન દોય. લાકડાનો અગ્નિ જળરો પણ સળગતાં વાર લાગે. ઘાસના અગ્નિને સળગતા વાર લાગે નહિ, અને જલદી જોલ-વાઈ પણ જાય પેલી હાસાપ્રહાસા તો નથી જોલતી ત્યારે સોની જોલ્યો: “તમે ઠાણુ છો? આની શા માટે આવી છો?” જો કે તે વ્યતરીઓને ગરજ હતી, આવી હતી તે માટે તે છતાં, ઘાસ પ્રથમ સળગે. કામશાસ્ત્રના નિયમાનુસાર, પ્રથમ પુરૂષ પ્રાર્થે તે મુજળ, મોની જોલ્યો. જ્યારે મોનીએ પૂછ્યું ત્યારે હાસા-પ્રહાસા ઉત્તર આપે છે, સૂચક શબ્દો જોલે છે. મોનીએ સ્પષ્ટતયા

ગણાય, એટલે તેણે કોડ સોનૈયા પ્રથમજ માગ્યા વેપારી હોય તો આગલ પાછલનો વિચાર કરે કે 'કોડ સોનૈયા આપું' તો ખરો પણ આ મને પહોંચાડશે કે નહિ?' સોની તો કામાધ હતો. 'કામાન્ધો નૈવ પશ્યતિ' તેને કશો વિચાર હોય જ નહિ. તેણે તો તુરત કોડ સોનૈયા ગણી દીધા વૃદ્ધ ખલાસીએ વહાણ તૈયાર કર્યું. કુમારન દિ તે વહાણમાં બેઠો

‘નવી’ લાવનારા ‘જૂની’નો વિચાર કરે છે?

પેલી પાંચસેં સ્ત્રીઓને તો ઘેર રોતી રાખી તેનું શું થશે? તેનો વિચાર તેણે ન કર્યો આજે પણ ‘નવી’ લાવનાર જૂનીનો વિચાર પણ નથી કરતા.

સોનીબાઈ તો સપડાયા.

વહાણ આજ્યું દરિયામાં જેમ વહાણ નાચતું તેમ કામાંધ કુમારન દિ પણ મનથી વિવિધ વિવિધ કામચલામાં નૃત્ય કરતો હતો. દરિયામાં ઘણું દૂર ગયા પછી એક વૃક્ષ તરફ આગળી કરી ખલાસી બોલ્યો. ‘સમુદ્રના કાંઠે જે વડ દેખાય છે, તે બેટ (દોપ)ના પહાડમાં થયેલ વડ છે, જ્યારે આ વહાણ તે વટવૃક્ષ તળેથી પસાર થાય તે વખતે તેને પકડી લેજે, વળગજે અને રાત્રે અહીં બારંડપક્ષા આવશે, સૂઈ જશે, તેના પગ સાથે તારા દેહને ણાધજે. તેની સાથે તું પણ સવારે પંચરોલ જઈ શકીશ. કેવો ધંધો? કોડ સોનૈયા લેનારો વડને વળગવાનું કહે છે અને બારડનો હવાલો આપે છે. કામાંધને શું? જોને તો સ્વર્ગ પ્રત્યક્ષ દેખાય છે. પેલા ખલાસીએ સાથે સાથે બચનું ભૂંગણું પણ વગાડ્યું કે, જો તું વડે નહિ વળગે તો આ વહાણ મોટા આવરમાં બાંગી જવાનું છે, તેથી તારા બાર વાગી જવાના છે’ સોની બાઈ તો સપડાયા.

મરે, નિયાણું કરે, પચસેલે જાય તેમાં કોઈને હરકત નથી, પણ દયાળુ-શ્રાવકને તે રૂચતું નથી. શ્રાવકોનો તો ચોકાંત સિદ્ધાંત છે કે—

મા કાપોત્ત કોઽપિ પાપાનિ, મા ચ ભૂત્ત કોઽપિ દુ લિત' ।
મુચ્યતાં જગદ્વેવા મતિર્મત્રી નિગચ્ચતે ॥૧॥

(યોગ શાં પ્ર૦ ૬ શ્લોક ૧૧૮)

(કોઈ પાપ ન કરે, કોઈ જીવ દુ ખી ન થાઓ ' આવીજ ભાવના શ્રાવકોનો હોય.) કુમારન દિના નાગિલ નામના શ્રાવક-મિત્રને એની દયા આવી, તેથી તે તેને કહેવા લાગ્યો, 'કાર્મવકારવશ થઈ, સ્ત્રી માટે જળી મરવું તે તને શોભતુ નથી, તારે લીધે મને લાંછન લાગે છે, હું તારે મિત્ર, તું મારો મિત્ર, તેથી મિત્રો અને ખીજઓ મને ઉપાલભ આપશે માટે તારે આમ કરવું નહિ ' ઉદર પ્રત્યે દોડતી બિલાડીને રોકવા કદી દ્વાર બંધ કરીએ તો તેથી બિલાડી ન જાય ? તે તો ખીજે દ્વારથી જવાની ચોર કોટવાલને જોઈને પાછો ફરે પણ લમ્પટો તો દુનિયાને તણજલા સમાન ગણે છે તે સોનોએ મિત્રનું કહ્યું માન્યું નહિ અને તેણે અગ્નિનું શરણુ કર્યું પણ શ્રાવકની સોજતની કાર્મક અસર તો થાય ને ! અગ્નિમા જળી તો મૂઓ પણ ચિત્તસ્થિરના કારણે તે નિયાણું કરીને પચસેલદીપનો માણીક થયો

નાગિસે કરેલી આરાધના.

જે મનુષ્ય દેખતો હોય તેને વસ્તુનું સ્વરૂપ ખ્યાલમાં આવે, અધને તેનો ખ્યાલ આવતો નથી પોતાના મોની મિત્રની આ દશા જોઈ, જગતની વિચિત્રતા વિચારી, કામના કારણનું કાળીટપણુ લક્ષમાં લઈ નાગિક-શ્રાવક પોતાના આનખને અંગે

તે રીતે નંદીશ્વરની યાત્રા પ્રસંગે વૈમાનિકદેવનો તથા વિદ્યુન્માલીનો મેળ મળી ગયો. તીર્થયાત્રામાં પંજાળના, ગુજરાતના બધાય મળે ને ? જારમા દેવલોકે ઉત્પન્ન થયેલો દેવ તો યાત્રાએ જતો હોતો, તમાશાને તેડું હોય ? નહિ. જો તેણે ઢાલની આનાકાની ન કરી હોત અને સ્ત્રીધે સ્ત્રીધો વર્ત્યો હોત તો તો કોઈને કંઈ જાણુ ન થાત પણ પોતેજ ચોળીને ચીકણું કર્યું. ભીંડામાં પાણી પડે તો જેમ હલાવે તેમ ચીકાશ વધે, વિદ્યુન્માલીએ પણ ચોળીને ચીકણું કર્યું. ‘ના,’ ‘ના,’ કીધે ગયો એટલે નગારૂં વગાડવા માટેના ‘ના’ ના નગારાએ બધા દેવોને જગાડ્યા દેવોને થયું, ‘છે શું ?’ નાગિલના જીવ (દેવ)ને પણ એમ થયું, તેણે ઉપયોગ મૂક્યો તો તેને જણાયું કે ‘અહો ! આ તો કુમારનાંદિ.

સોનું સોને જોઈએ છે પણ

લાલચોળ તપાવેલી લગડી લેવા કોઈ તૈયાર નથી.

તેણે પરિચય આપી વિદ્યુન્માલીને તે વૈમાનિકદેવતાએ વસ્તુસ્થિતિ જણાવી દયાનું સ્વરૂપ જરાજર સમજવું જોઈએ દયામાંથી ઢાઢ ઉભો ન થવો જોઈએ ગરુડોગથી ઢરદી ખાવા માગે ત્યાં ભૂખ નથી પણ બ્યાધિ છે, છોકરાના હિત માટે, સ્નાનાદિ કરાવતાં છોકરો આટો થાય તો તેને જો ચાર ધોલ માગતા, બહોવાની દાર વાગી જાય, છોકરા રૂંચે, તે ધ્યાનમાં મૂખ માતા લે નાગિત-ગ્રાવકનો જીવ વૈમાનિકદેવતા તેવી કાટિનો નથી. સોનું બધાને જોઈએ છે પણ લાલચોળ તપાવેલી લગડી લેવા કોઈ તૈયાર નથી, ત્યાં હાય ધરવા કોઈ તૈયાર નથી તેમ કસ્યાપુત્રના વાક્યો દુનિયાને જોઈએ છે પણ વચનના અગ્નિથી તપાવીને આપવા માગે તો કોઈ ને બ્રહ્મ કળા તૈયાર નથી સ્વયં ભગવાને તીવ્રધર્માનુગમી કોણિકને કળુ તેની અમર મન ?

છે. અને કહે છે કે 'તેથી તને બોધિ ઉત્પન્ન થશે.' નાગિલના જીવનું તે પ્રત્યક્ષ અમલકારવાળું, હિતકર સુંદર વચન વિદ્યુન્માલીએ અંગીકાર કર્યું. ચિત્રશાળામાં કાઉસગ્ગ ધ્યાને રહેલા ભગવાનને તેણે જોયા, જોઈને ગોશીર્ષચંદન લાવી અલંકારયુક્ત એક મૂર્તિ કરી કપિલદેવદી પાસે પ્રતિષ્ઠા કરાવી અને પ્રતિમા પેટીમાં સ્થાપન કરી પ્રતિમાનો પ્રભાવ.

તે વખતે વહુણુનો વેપારી દરિયામાં ઉત્પાતના કારણે આટવાયો હતો અને વાત કરતા છ માસ નીકળી ગયા હતા દેવે તેણે જોયો, અને તેની પીડા સંહરીને પેટી આપી, અને કહ્યું કે તું ભેરા-નગરે લઈ જજે, ઉદ્ધોષણ કરજે કે-‘આ પરમાત્માની પ્રતિમા જેને લેવી હોય તે લો.’ પ્રતિમાના પ્રભાવે દરિયો શાંત થયો અને તે વેપારી ભેરા-નગરે પહોંચ્યો ઉદ્ધોષણ સાંભળીને ઘણા બ્રાહ્મણો, તાપસો વગેરે આવ્યા અને સૌ પોતપોતાના ઈષ્ટદેવોને યાદ કરી પેટી ઉઘાડવા મથે છે પરંતુ પેટી ઉઘડતી નથી. એમ કરતાં કરતાં મધ્યાહ્ન થયો.

પ્રભાવતી રાણીએ પેટી ઉઘાડી,

પ્રતિમાને રાજમહાલયના ચૈત્યમાં સ્થાપે છે.

લોકોની મેદની પારાવાર છે રાજા પણ ત્યાજ સ્થિત થયેલ છે બાર વાગ્યા, મહેલમાં રાજા પધાર્યા નહિ, ભોજનનો સમય ઉત્સંધન થવા લાગ્યો એટલે રાણીએ યાત્રીને દાસોને તેડવા મોકલી રાજા કહે છે-‘રાણીને અન્યારે ખાવાનું સૂઝે છે પણ અહીં તો આ હાલત છે. જો અહીંથી જરાક ખમુ તો ઘડાઘડ થઈ જાય અન્યારે મારાથી અહીંથી ખમી શકાય તેમ નથી.’ દામીએ જઈને રાણીને વાત કરી રાણી પ્રભાવતી, તે પરમ શ્રાદ્ધવર્ત, ચેકમહારાજની કુવરી હતી તે પોતાના મનથી વિચારવા લાગી,

(૧. મત્યાર્થ ચંદ્રાર્થક નામગ્રન્થમેસે-લિખતી હૈ કી-મૂર્તિપૂજ-
નેમે, પદ્કાચારંભાદિ દૌષ હૈ (પૃ ૧૧૮),

और ओ ७ से और दूसरा बड़ा दोष-मिथ्यात्वका है ।

क्यों कि-जड़को चेतन मानकर मस्तक झुकाना, यह मिथ्या
है. (पृ० १२०) ॥

૨. સમ્ભવદ્ અકાલેઽવિહુ કુસુમં મહિલાણ તેણ દેવાળં ।

પૂઆઃ અહિનારો ન ઓઘાં સુત્તનિદિદ્દો ॥૧॥

ન છિવિંતિ જહા દેહં ઓસરણે ભાવજિનવરિંદાણં ।

તહ તણ્ણડિમંપિ સયા પૂઅંતિ ન સદ્દનારીઓ ॥૨॥”

इत्यादि जिनदत्तसूरिकृतस्य कुलकस्य जिनकुशलसूरिकृतायां
वृत्तौ,

૩. एव दुणहवि दक्खो खमणो निअमेण जेण जिणपूआ ।

मुत्तिउवाओ भणिओ० (प्र० प० पृ० ३६६)

૪. સંકીર્ણયા સ્વરૂપેણ દ્રવ્યાદ્ ભાગ્યપ્રમક્તિઃ । (અષ્ટ૦ ૩૦
હરિઃ શ્લોક ૮).

રાણી પ્રભાવતીની સાચ્યેતી.

એક વખત રાજા-રાણી ગીતનૃત્યાદિ કરે છે તેવામાં રાજાએ
રાણીનું કળધ મસ્તકરહિત દેખ્યું, તેથી હાથમાથી વીણા પકી
ગઈ રાણીને શોભ થયો. શ્રીજિનેશ્વરના હરણારમાં માધન તૂટી ગય
તેનો અર્થ શો ? રાણીએ કારણ પૂછ્યું એટલે રાજાને કહેવું પડ્યું
કે-“હો રાણી ! તારું ધડ (શરીર) માથા વગરનું જેવામાં આવ્યું
એવું દૃશ્ય એ મોતની નિશાની ગણાય’ મૃત્યુ જાણીને માન-
જતાગ્ને શું થાય ? જોણે આગવનું બાતું તૈયાર કર્યું હોય
તેને મૃત્યુ થતી નથી વળી દેવપૂજા માટેના સ્વેતવસ્ત્રોને કાઢી

મહારાજ દેખાયા. મુનિએ તેને આશ્વાસન આપ્યું. રાજા એ વખતે મનમા વિચારવા લાગ્યો. ‘અહો ! કુર એવા તાપસોએ મને છેતર્યો આ તાપસો કેવા ઘાતકી છે ? ત્યાં તો પ્રભાવતી-રાણીને જીવ, તે દેવ પ્રત્યક્ષ થયો અને પોતાનો પૂર્વલવનો પરિચય કરાવી તેણે રાજાને જણાવ્યું કે-‘તમને પ્રતિબોધ કરવા માટે આ તમામ માયા મેં જ રચી છે.

દેવતા તો પોતાની કુરજ બજાવી પાછો પોતાના સ્થાને આદ્યો ગયો. રાજા મહેલે ગયો. સભામાં તેને વિચાર આવ્યો કે-‘દેવતાએ પ્રતિબોધ કરવા માટે આ તમામ કયું. જૈનધર્મની આરાધનાના પ્રભાવથી દેવતા થવાય છે એ તો નક્કી થયું

દિવ્યગુટિકાથી કુખ્જિકા સુવર્ણગુલિકા બને છે.

ગાંધાર નામનો શ્રાવક શાશ્વતી પ્રતિમાને વદન કરવાની ઈચ્છાએ વેતાઢચપર્વતની તળેટીએ રહેલો છે. શાસનદેવી તેના પ્રત્યે તુષ્ટમાન થઈ તેનું ઈષ્ટ પૂરું કરે છે. તેણીએ તેને ૧૦૮ ગુટિકાઓ આપી ગુટિકાનો પ્રભાવ એવો છે કે મોમા મૂકી જ્યાં જવાનું ચિતવવામા આવે ત્યાં પહોંચી જવાય. તેણે એક ગુટિકા મોંમાં મૂકી અને મનમા જીવિતસ્વામીની પ્રતિમાને વદન કરવાની ધારણા કરી. ચિતવતાંજ દેવતાએ તેને મૂર્તિની પાસે લાવીને મૂક્યો ત્યાં તેણે પ્રસન્નચિત્તે અતિશક્તિપૂર્વક પ્રભુની મૂર્તિની પૂજા કરી તેને પોતાનું મૃત્યુ નજીક જણાતા સાધર્મિક એવી કુખ્જિકાને તમામ ગુટિકાઓ આપી અને તેણે દીક્ષા લીધી. દેવદત્તા દામી કુખ્જિકા હતી તેથી ગુટિકાના પ્રભાવથી તેણીએ રૂપની ઈચ્છા કરી અને રૂપવાળી બની ગઈ. દિવ્યાકાર બનેલી તે દામીનું નામ સુવર્ણગુલિકા પાડવામા આવ્યું. તે દાસી બીજી ગુટિકા મોંમાં મૂકી મનથી વિચારે છે-‘યોગ્ય વર વિના આ રૂપ શા કામનું ? દાસી વિના અળાડી શા કામની ?’ તેજ રીતે

દાસીપતિ.

દાસો દાસીવતિઓ છેતટ્ટી જો ઘરં ચ વત્તવ્વો ।

આણં કંઠેમાણો હંતવ્વો વઘિયવ્વો ચ ॥૩૧૮૫॥ નિશીં
૩૦ ૧૦

પ્રભાતે ઉદાયનરાજા જિનમન્દિરમાં જઈને જુઓ છે તે।
માલા કરમાયેલી દીઠી તેથી માન્યુ કે આ મૂર્તિ મૂલમૂર્તિ
નથી. થાભલે લાગેલી પુતળીની માફક સુવર્ણશુલિકા દાસી પણ
જોવામાં ન આવી, અને હાથીઓનો ઝરતો મદ પણ બધ થયો
હતો. આ તમામ જોઈને ઉદાયનરાજાએ [વચ્ચાર્યું] કે, 'નહી ચંડ-
પ્રધોતનરાજા કે જેણે દાસીની માગણી કરી હતી, તે કામવિવશ
બની આવ્યો હોવો જોઈએ અને તે પ્રતિમા અને દાસીને લઈ
ગયેલો હોવો જોઈએ 'ઉદાયન ક્રોધે બરાયો, તેણે તેને ચોર ગણ્યો
અને સજા કરવા માટે દશ સુકુટળદ્ધ રાજા સાથે તે અવતી-
નગરી ઉપર ચઢાઈ લઈ ગયો. સંગ્રામ થયો, ઉદાયનરાજાએ
બાણથી હાથી ઉપરથી તેને નીચે પાડ્યો તથા તપાવેલી લોઢાની
સળીએથી તેના કપાલમાં 'મમ દાસીપતિ' અક્ષરો લખી, તેને
દેહમાં નાખ્યો.'

મૂર્તિ ત્યાં નહિ આવે.

પછી ઉદાયનરાજા દેરામાં જઈ, નમન કરી સ્તુતિ કરી
શ્રીજિનેશ્વરદેવને લેવા માંગ્યા પણ મૂર્તિ સ્થાનથી ઝસી
નહિ ઝોટલે રાજા બોલે છે. 'હે નાય ! મારો કયો વાક છે ? કે-
જેથી આપ મારી સાથે પધારના નથી.' તે વખતે મૂર્તિનો અધિ-
ષ્ઠાયકદેવ બોલ્યો- 'હે રાજન ! હવે વ્યર્થ આગ્રહ ન કર, કેમકે
તારૂં ગરેર મૃત્યુ દટાવાનું છે માટે મૂર્તિ ત્યાં નહિ આવે

પવિત્ર થાઉં,' તેના મનોગત ભાવ જાણી ભગવાન્ ચંપાથી ચાતુ-
ર્ભાસ કરી ત્યાં આવ્યા. ત્યાંથી રાજગૃહી ચોમાસુ કર્યું.
'ભગવાન્ સિદ્ધાચલ આવ્યા નથી' એમ કહેનારાઓએ વિચારવું
જોઇએ કે સિંધુસૌવીરમાં એકેય ચોમાસુ નથી એનું શું?

ઉદાયનરાજ, રાજધિ થયા.

ઉદાયનરાજ કેણિકની માફક મહોત્સવપૂર્વક વદના કરવા
નીકળ્યા. ત્યાં આવી વદના કરી, દેશના શ્રવણ કરી પોતાના પુત્ર
અણીચિને રાજ્ય (અનર્થકર જાણી) ન આપતાં, પોતાના બાણેજ
કેશિને રાજ્ય આપ્યું બાણેજે કરેલા મહોત્સવપૂર્વક ઉદાયન-
રાજ્યે દીક્ષા લીધી.

તીવ્ર તપશ્ચર્યા. વિષ અપાય છે, સંહારાય છે,
આખરે વિષવ્યાપે છે, કેવલજ્ઞાન, મોક્ષ.

ઉદાયનરાજ હવે તીવ્ર તપશ્ચર્યા કરે છે. રોગ ઉત્પન્ન થાય
છે વેંઘે મુનિને નિદાન કરી કહ્યું કે-‘તમારે દહીં લેવું,’ મુનિને
હવે ચરીરની સ્પૃહા નથી ઉદાયનમુનિ વિહાર કરતાં કરતા ભેરા
તરફ ગયા. દુનિયા કેવી વિલક્ષણ છે કર્મચંડાલ પ્રધાનોએ પેલા
કેશિ (બાણેજ) રાજાને ભરમાવ્યું: ‘આ તારો મામો દીક્ષાર્થી
કંટાળી રાજ્ય લેવા પાછો આવે છે માટે તેનો વિશ્વાસ કરતો
ના’ ખાનદાન દુઃખવાળા કેશિએ કહ્યું કે: ‘તેનું જ રાજ્ય છે
મહેને લે મંત્રી લોઠો પડ્યા, ફરી બીજી યુક્તિ કરી તે
બોલ્યો- ‘હો રાજન્! રાજ્ય પુણ્યથી મળે છે. આ રાજ્ય કાઈ
તેણે તને નથી આપ્યું પરંતુ તારા પુણ્યમાં હવે તો મળ્યું,
માટે પુણ્યથી પ્રાપ્ત થયેલા રાજ્યને જવા ન દેવાય’ કર્મચંડાણે બરા-
બર ચાવી ચડાવી. મુનિને ઝેર આપવાનો માર્ગ બતાવ્યો કેશિ

ધીર્વર્વપુણ્યકૃત્યાનિ, ધીલક્ષ્મીસૂરિણા મુદા ।

શ્રીપ્રેમવિજયાદ્યર્થે, વ્યાખ્યાનાય સ્તુતાનિ ચ ॥

પર્યુષણાપર્વમાં પવિત્ર કર્તવ્યો અવશ્યએવ કરવાં નોંધજો

આ સમજી જોજો પૌષધાદિ કરશે તેજો મોક્ષ સુખને વિષે
ગિરાજમાન થશે.

ઉદ્ધાયનરાત્રીએ સાવધનો ત્યાગ કરીને નિઃસ્પૃહ ભક્તિવટે
કરીને પર્વના દિવસોમાં શુભસંયોગસક્ષિત ધર્મને ગ્રહણ કર્યો
તેની માફક પ્રતિપાળા એવા ગૃહસ્થોએ અર્થાત્ શ્રાવણોએ જો
પર્વની આરાધના કરવી નોંધજો

શ્રીવિજયલક્ષ્મીસૂરિણીએ પ્રેમવિજયાદિ શિષ્યો માટે અને
વ્યાખ્યાનને માટે આ રચેલા છે.

卐

